

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
01.09.2023
Hetkel kehtiv
RT I, 14.03.2023, 29

Korrakaitseseadus

Vastu võetud 23.02.2011
[RT I, 22.03.2011, 4](#)
jõustumine 01.07.2014

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014
19.06.2014	RT I, 12.07.2014, 1	01.01.2015, osaliselt 13.07.2014
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
17.12.2014	RT I, 31.12.2014, 2	10.01.2015
11.02.2015	RT I, 12.03.2015, 1	01.01.2016
18.02.2015	RT I, 23.03.2015, 4	01.07.2015
22.11.2016	RT I, 02.12.2016, 5	12.12.2016
14.02.2018	RT I, 09.03.2018, 1	01.07.2018, osaliselt muudetud [RT I, 29.06.2018, 3]
13.06.2018	RT I, 29.06.2018, 3	01.07.2018
21.11.2018	RT I, 12.12.2018, 3	01.01.2019
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
20.04.2020	RT I, 06.05.2020, 1	07.05.2020
17.06.2020	RT I, 10.07.2020, 2	01.01.2021
16.12.2020	RT I, 04.01.2021, 1	01.05.2021
17.02.2021	RT I, 03.03.2021, 1	04.03.2021
19.07.2022	RT I, 06.08.2022, 1	16.08.2022
19.07.2022	RT I, 06.08.2022, 6	16.08.2022
18.01.2023	RT I, 03.02.2023, 1	01.09.2023
22.02.2023	RT I, 14.03.2023, 21	15.03.2023

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab avaliku korra kaitse (edaspidi *korrakaitse*) üldpõhimõtted, alused ja korralduse.

(1¹) Isikuandmete töötlemisele riikliku järelevalve meetme ja vahetu sunni kohaldamisel ning süüteoennetuses kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88) käesolevast seadusest tulenevate Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 artikli 23 alusel kehtestatud piirangutega. [[RT I, 13.03.2019, 2](#)- jõust. 15.03.2019]

(2) Käesolevas seaduses sätestatud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(3) Riikliku järelevalve meetme kohaldamisel eriseaduse alusel lähtub korrakaitseorgan eriseaduses sätestatud, järgides käesoleva seaduse põhimõtteid. Eriseaduses reguleerimata juhtumil lähtutakse korrakaitseaduses sätestatud.

(4) Korrakaitseorgani ülesanded ja tegevus süüteomenetluses on sätestatud kriminaalmenetluse seadustikus ja väärteomenetluse seadustikus. Tegevuse õigusliku aluse valiku riikliku järelevalve menetluse või süüteomenetluse vahel määrab meetme objektiivne eesmärk.

(5) Käesolevat seadust ei kohaldata julgeolekuasutuste tegevusele julgeolekuasutuste seadusest tulenevate ülesannete täitmisel, välja arvatud kuriteo tõkestamine.

(6) Käesolevat seadust ei kohaldata Kaitseväge tegevusele riigi sõjalisel kaitsmisel, sõjalise kaitse ettevalmistamisel, rahvusvahelise sõjalise kohustuse täitmisel või julgeoleku tagamisel Kaitseväge julgeolekualal. [RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(7) Käesolevat seadust ei kohaldata ühe haldusorgani poolt teise haldusorgani tegevuse õiguspärasuse ja otstarbekuse üle järelevalve teostamisel ega ühe haldusekandja poolt teise haldusekandja haldusülesande täitmise õiguspärasuse ja otstarbekuse üle järelevalve teostamisel.

(8) Käesolevat seadust ei kohaldata:

- 1) haldusorgani poolt tegevus-, ehitus-, keskkonna- või muu loa andmise menetluses;
- 2) haldusorgani poolt isikule tema taotlusel haldusaktiga antava toetuse andmise menetluses.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(9) Käesolevat seadust ei kohaldata vanglateenistuse tegevusele arestialuse suhtes aresti täideviimisel, kinnipeetava ja vahistatu suhtes vangistuse ja eelvangistuse täideviimise korraldamisel ning Politsei- ja Piirivalveameti tegevusele arestialuse suhtes aresti täideviimisel ja vahistatu viibimisel arestimajas.

[RT I, 03.03.2021, 1- jõust. 04.03.2021]

§ 2. Korrakaitse ja riiklik järelevalve

(1) Korrakaitse on avalikku korda ähvardava ohu (edaspidi *ohu*) ennetamine, ohukahtluse korral ohu väljaselgitamine, ohu tõrjumine ja avaliku korra rikkumise (edaspidi *korrarikkumine*) kõrvaldamine.

(2) Korrakaitse on avaliku korra eest vastutava isiku ülesanne.

(3) Kui vastutavat isikut ei ole või kui tema tegevus ei ole piisav või muul põhjusel eesmärgipärane, on korrakaitse pädeva korrakaitseorgani ülesanne.

(4) Riiklik järelevalve on korrakaitseorgani tegevus eesmärgiga ennetada ohtu, selgitada see välja ja tõrjuda või kõrvaldada korrarikkumine.

§ 3. Rahvusvaheline koostöö

(1) Välislepingu või Euroopa Liidu õigusakti alusel võib kaasata avalikku korda tagama Eesti Vabariigi territooriumil teise riigi pädeva haldusorgani või Euroopa Liidu pädeva asutuse. Teise riigi pädeva haldusorgani ametiisiku osalemise korrakaitseorgani tegevuses otsustab asjaomane minister, kui välislepingust või Euroopa Liidu õigusaktist ei tulene teisiti. Kaasatud organil on Eesti territooriumil pädevus ja volitused Euroopa Liidu õigusakti või välislepingu kohaselt.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1¹) Teise riigi pädeva asutuse ametiisik, kes osaleb politsei tegevuses, võib Eesti territooriumil kohaldada käesoleva seaduse §-des 30, 32, 39, 46, 47 ja 49 sätestatud meetmeid, kui seadusest, välislepingust või Euroopa Liidu õigusaktist ei tulene teisiti.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Välislepingu või Euroopa Liidu õigusakti alusel võib Eesti korrakaitseorgani kaasata avalikku korda tagama teise riigi territooriumil. Eesti korrakaitseorganil on teise riigi territooriumil pädevus ja volitused välislepingu või Euroopa Liidu õigusakti kohaselt.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 4. Avalik kord

(1) Avalik kord on ühiskonna seisund, milles on tagatud õigusnormide järgimine ning õigushüvede ja isikute subjektiivsete õiguste kaitse.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Eraõiguse normide järgimine ja isiku subjektiivsete õiguste ning õigushüvede kaitse on avaliku korra osa niivõrd, kui niivõrd kohtulikku õiguskaitset ei ole võimalik õigel ajal saada ja ilma korrakaitseorgani sekkumiseta ei ole õiguse realiseerimine võimalik või on oluliselt raskendatud ning kui ohu tõrjumine on avalikes huvides.

§ 5. Oht avalikule korrale ja korrariikkumine

(1) Korrariikkumine on avaliku korra kaitsealas oleva õigusnormi või isiku subjektiivse õiguse rikkumine või õigushüve kahjustamine.

(2) Oht on olukord, kus ilmnenud asjaoludele antava objektiivse hinnangu põhjal võib pidada piisavalt tõenäoliseks, et lähitulevikus leiab aset korrariikkumine.

(3) Oluline oht on oht isiku tervisele, olulise väärtusega varalisele hüvele, keskkonnale või käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatata kuriteo toimepanemise oht.

(4) Kõrgendatud oht on oht isiku elule, kehalisele puutumatusse, füüsilisele vabadusele, suure väärtusega varalisele hüvele, suure keskkonnakahju tekkimise oht või karistusseadustiku 15. peatükis sätestatud I astme kuriteo või 22. peatükis sätestatud kuriteo toimepanemise oht. Kehalise puutumatusse riive käesoleva seaduse tähenduses on seksuaalse enesemääramise õiguse raske rikkumine või raske tervisekahjustuse tekitamine.

(5) Vahetu oht on olukord, kus korrariikkumine leiab juba aset või on suur tõenäosus, et see kohe algab.

(6) Ohukahtlus on olukord, kus ilmnenud asjaoludele antava objektiivse hinnangu põhjal ei saa tõenäosust, et korrariikkumine aset leiab, pidada piisavaks, kuid mille puhul on alust arvata, et korrariikkumine ei ole välistatud.

(7) Ohu ennetamine on see osa korraaitsest, kus puudub ohukahtlus, kuid saab pidada võimalikuks olukorda, mille realiseerumisel tekib ohukahtlus või oht. Ohu ennetamine on muu hulgas teabe kogumine, vahetamine ja analüüs, toimingute kavandamine ja elluviimine ning riikliku järelevalve meetmete kohaldamine avalikku korda tulevikus ähvardada võivate ohtude tõrjumiseks, sealhulgas süütegude ennetamine.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(8) Ohu liikide kvalifitseerimisel käesoleva paragrahvi lõigete 3 ja 4 alusel hinnatakse varalist hüve järgmiselt:

1) olulise väärtusega varaline hüve ületab kehtivat palga alammäära ühes kuus kümnekordselt;

2) suure väärtusega varaline hüve ületab kehtivat palga alammäära ühes kuus sajakordselt.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 6. Korraaitseorgan

(1) Korraaitseorgan on seaduse või määrusega riikliku järelevalve ülesannet täitma volitatud asutus, kogu või isik.

(2) Kui ohu väljaselgitamine ja tõrjumine või korrariikkumise kõrvaldamine ei kuulu ühegi muu korraaitseorgani pädevusse, siis on see politsei pädevuses.

[RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 13.07.2014]

(3) Kui pädev korraaitseorgan ei saa või ei saa õigel ajal tõrjuda olulist või kõrgendatud vahetut ohtu või kõrvaldada korrariikkumist, siis kohaldab politsei edasilükkamatuid meetmeid käesoleva seaduse alusel (edasilükkamatu pädevus) ning teavitab viivitamata pädevat korraaitseorganit. Politsei kohaldab edasilükkamatuid meetmeid vahetu ohu tõrjumiseks või korrariikkumise kõrvaldamiseks, kui see ei takista ülemäära politsei enda ülesannete täitmist.

[RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 13.07.2014]

(4) Politsei edasilükkamatu pädevus lõpeb, kui on ära langenud asjaolud, mis takistasid pädeval korraaitseorganil meetmeid kohaldada. Pädev korraaitseorgan võib politsei kohaldatud meetme lõpetada või kohaldada uut meetet. Politseil on õigus saada pädevalt korraaitseorganilt teavet rakendatud meetmete kohta.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) Kui ohu ennetamine, väljaselgitamine ja tõrjumine või korrariikkumise kõrvaldamine ei ole korraaitseorgani pädevuses, siis edastab ta teate meetme kohaldamise vajalikkuse kohta pädevale korraaitseorganile (järelevalveasildis).

(6) Politsei osutab teisele korraaitseorganile halduskoostöö seaduses ettenähtud ametiabi andmise alustel ja korras abi riikliku järelevalve haldusakti täitmisel, kui täitmine seisneb vahetu sunni kohaldamises.

§ 7. Proportsionaalsuse põhimõte

Korraaitseorgan järgib riiklikku järelevalvet teostades järgmisi põhimõtteid:

1) kohaldab mitmest sobivast ja vajalikust riikliku järelevalve meetmest seda, mis nii isikut kui ka üldsust eeldatavalt kõige vähem kahjustab;

2) kohaldab ainult sellist riikliku järelevalve meetet, mis on proportsionaalne, arvestades meetmega taotletavat eesmärki ja kiireloomulist kohaldamist nõudvat olukorda, ja

3) kohaldab riikliku järelevalve meetet vaid nii kaua, kui selle eesmärk on saavutatud või seda ei ole enam võimalik saavutada.

§ 8. Otstarbekuse põhimõte

Korraldusorgan tegutseb riiklikku järelevalvet teostades eesmärgipäraselt ja efektiivselt ning kohaldab õiguspärase kaalutluse piires riikliku järelevalve meetmeid paindlikult.

§ 9. Õiguste kaitse ja inimväärikuse tagamine

Isikute põhiõiguste ja muude subjektiivsete õiguste piiramine riikliku järelevalve menetluses toimub ainult seaduse alusel. Isikut tuleb riikliku järelevalve menetluses kohelda tema au teotamata ja inimväärikust alandamata.

§ 10. Korraldusorganite koostöö

(1) Korraldusorganid teevad koostööd, sealhulgas koguvad ja vahetavad omavahel riikliku järelevalve teostamiseks vajalikku teavet ning teevad ettepanekuid riikliku järelevalve otstarbekamaks teostamiseks.

(2) Koostöö ulatus määratakse seaduse või määrusega.

§ 11. Korraldusorgani selgitamiskohustus

(1) Riikliku järelevalve meetet kohaldama asuv ametiisik esitleb ennast arusaadavalt isikule, kelle suhtes ta kavatses meetet kohaldada, esitab isiku soovil oma pädevust tõendava dokumendi (ametitõendi) ja annab isiku soovil selgitusi kohaldatava meetme ning haldusmenetluse seaduse §-s 36 nimetatud asjaolude kohta.

(2) Ametiisik võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmist edasi lükata nii kaua, kui see on vältimatult vajalik vahetu ohu tõrjumiseks.

(3) Ametiisikul ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustust, kui selle täitmine ei ole kohaldatava meetme olemusest või eesmärgist tulenevalt võimalik.

§ 12. Riikliku järelevalve meetme kohaldamise dokumenteerimine ja aruandlus

(1) Riikliku järelevalve meetme kohaldamine protokollitakse haldusmenetluse seaduse §-s 18 sätestatud alustel ja korras käesolevas seaduses sätestatud erisustega. Kui meetet protokollitakse, antakse isikule, kelle suhtes meetet on kohaldatud, tema nõudmisel esimesel võimalusel protokollis ära kirja.

(2) Kui riikliku järelevalve meetme kohaldamisel kasutatakse asendustäitmist, protokollitakse asendustäitmine asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

(3) Kui riikliku järelevalve meetme kohaldamisel kasutatakse vahetut sundi, märgitakse meetme kohaldamise protokollis lisaks haldusmenetluse seaduses sätestatud andmetele kohaldatud vahetu sunni vahend, sunnivahendit kohaldanud ametiisik ja isik, loom või asi, kelle või mille suhtes on vahetut sundi kohaldatud. Vahetu sunni kohaldamisel rahvahulga vastu märgitakse isikute nimed, kelle suhtes on vahetut sundi kohaldatud, kui see on võimalik. Võimaluse korral rahvahulga suhtes vahetu sunni kasutamine videosalvestatakse ning salvestis säilitatakse samadel alustel meetme kohaldamise protokolliga.

(4) Kui riikliku järelevalve meetme kohaldamisel kasutatakse relva või erivahendit, on meetme protokollimine kohustuslik.

(5) Politsei- ja Piirivalveamet ja Vabariigi Valitsuse määratud muu korraldusorgan koostab ja avaldab hiljemalt iga kuu 10. kuupäeval oma veebilehel aruande, mis sisaldab statistilist ülevaadet Politsei- ja Piirivalveameti või muu korraldusorgani poolt aruande esitamise kalendrikuule eelnenud kalendrikuul:

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

- 1) käesolevas seaduses või muus seaduses sätestatud riikliku järelevalve meetme kohaldamise;
- 2) meetme kohaldamisel haldussunnivahendite rakendamise;
- 3) meetme kohaldamisel vahetu sunni rakendamise ja
- 4) meetme kohaldamisele allutatud isikute arvu kohta.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud aruande vormi ja selles kajastatavate riikliku järelevalve meetmete loetelu ning aruandekohustuslike korraldusorganite loetelu kehtestab [Vabariigi Valitsus](#) määrusega.

§ 13. Isikuandmete töötlemine riikliku järelevalve teostamisel

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

Korraldusorgan võib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 artikli 23 alusel piirata nimetatud määruse artiklites 12–22 ja 34, samuti artiklis 5 sätestatud kohustuste ja õiguste ulatust, kui see on vajalik riikliku järelevalve teostamiseks ning kui selline piirang austab põhiõiguste ja -vabaduste olemust ning on demokraatlikus ühiskonnas vajalik ja proportsionaalne.

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

§ 14. Isiku õigus saada abi korrakaitseorganilt ja osaleda korrakaitstes

Igäühel on õigus:

- 1) saada korrakaitseorganilt selle pädevuse piires abi ohu ennetamisel või tõrjumisel või korrarikkumise kõrvaldamisel, mille eest ta ei ole vastutav käesoleva seaduse § 15 kohaselt, kui abi andmisest keeldumine oleks õigusvastane;
- 2) osaleda kodanikualgatuse korras korrakaitstes seaduses sätestatud osalusvorme kasutades;
- 3) teostada hädakaitset, pidada kinni kuriteo toimepanemiselt tabatud isik ja toimetada ta politseisse ning kasutada muid seaduses sätestatud vahendeid korrakaitseks.

§ 15. Avaliku korra eest vastutav isik

(1) Avaliku korra eest vastutav isik on isik, kes on põhjutanud ohukahtluse või ohu, rikub avalikku korda või on põhjutanud sellise olukorra tekkimise võimaluse, mille realiseerumisel tekib oht või ohukahtlus.

(2) Kui avaliku korra eest vastutav isik on alla 14-aastane või piiratud teovõimega täisealine isik, siis on korrakaitse selle isikuga solidaarselt eestkostja või muu seadusliku esindaja ülesanne.

(3) Kui avaliku korra eest vastutava isiku käitumise eest on tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 132 kohaselt vastutav teine isik, siis on korrakaitse selle isiku ülesanne solidaarselt avaliku korra eest vastutava isikuga.

(4) Kui tegemist on looma või asjaga, on korrakaitse looma või asja omaniku või mahajäetud looma või asja puhul selle viimase omaniku ülesanne.

(5) Isikul, kellel on tegelik võim looma või asja üle, on omanikuga solidaarselt korrakaitse ülesanne.

(6) Isikul, kellel on tegelik võim looma või asja üle, on üksi korrakaitse ülesanne, kui ta on saanud tegeliku võimu looma või asja üle vastu omaniku tahet või ilma omaniku tahteta. Sama kehtib ka siis, kui ta on esitanud koos omanikuga ühisavalduse tegeliku võimu omandamise kohta pädevale korrakaitseorganile.

(7) Korrakaitse ülesanne on ka kohustatud isiku õigusjärglasel, kui tegemist ei ole isikuga lahutamatult seotud kohustusega.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 16. Muu isiku kui avaliku korra eest vastutava isiku kohustuslik kaasamine korrakaitsetesse

(1) Korrakaitseorgan võib kohustada ohtu tõrjuma või korrarikkumist kõrvaldama või ohu tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks vajalikku eset korrakaitseorgani kasutusse andma isiku, kes ei ole avaliku korra eest vastutav ning kelle kohustus ohtu tõrjuda või korrarikkumist kõrvaldada ei tulene muust seadusest või halduslepingust, kui ta on võimeline ohtu tõrjuma või korrarikkumist kõrvaldama või kui tema valduses on ohu tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks vajalik ese ja kui:

1) tegemist on vahetu kõrgendatud ohuga;

2) avaliku korra eest vastutavat isikut ei ole või vastutaval isikul ei ole võimalik ohtu õigel ajal tõrjuda või korrarikkumist kõrvaldada või see ei anna piisavat tulemust;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

3) korrakaitseorgan ei saa ise või vabatahtlikult kaasatud isiku abil õigel ajal või piisavalt tulemuslikult ohtu tõrjuda või korrarikkumist kõrvaldada ja

4) kaasamine ei tekita ebaproportsionaalselt suurt ohtu kaasatavale isikule või tema varale ega ole vastuolus kaasatava isiku muude seadusest tulenevate kohustustega.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul on muud isikut kui avaliku korra eest vastutavat isikut lubatud kaasata ainult nii kaua, kui see on ohu tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks vältimatult vajalik.

§ 16¹. Kaitseväge ja Kaitseliidu kaasamine avaliku korra kaitsetesse

(1) Kaitseväge ja Kaitseliitu võib avaliku korra tagamise eesmärgil kaasata järgmiste ülesannete täitmisse:

1) karistusseadustiku §-des 237, 246 ja 266 nimetatud kuritegude ennetamine või tõkestamine;

2) riigikaitseobjektivastase ründe ennetamine või tõkestamine;

3) riigipiiri või ajutise kontrolljoone ebaseadusliku ületamise ennetamine ja tõkestamine, sealhulgas riigipiiri ületamise ajutise piiramise või peatamise korral riigipiiri seaduse §-s 17 nimetatud juhul ning sisepiiril piirikontrolli ja riigipiiri valvamise kehtestamise korral riigipiiri seaduse §-s 11³ nimetatud juhul.

(2) Kaitseväge või Kaitseliidu kaasamise käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesande täitmisse otsustab Vabariigi Valitsus Vabariigi Presidendi nõusolekul korraldusega.

(3) Ettepaneku kaasata Kaitseväge või Kaitsealiitu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesande täitmise teeb Vabariigi Valitsusele avaliku korra kaitsmise valdkonna eest vastutav minister. Ettepanek kooskõlastatakse eelnevalt riigikaitse korraldamise valdkonna eest vastutava ministriga.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesande täitmise võib Kaitseväge ja Kaitsealiitu kaasata kuni 30 päevaks otsuse tegemise päevast arvates. Kaitseväge ja Kaitsealiidu kaasamist võib pikendada kuni 30 päeva kaupa, järgides käesolevas paragrahvis kaasamise kohta sätestatud tingimusi ja korda.
[RT I, 06.08.2022, 1- jõust. 16.08.2022]

(5) Kaitseväge või Kaitsealiitu võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesande täitmise kaasata üksnes juhul, kui asjaomane asutus ei saa õigel ajal või üldse mitte seda ülesannet täita ja puuduvad muud vahendid ülesande täitmiseks ning kaasamine ei takista oluliselt Kaitseväge või Kaitsealiidu põhiülesannete täitmist.
[RT I, 06.08.2022, 1- jõust. 16.08.2022]

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel antud korralduses märgitakse:

- 1) ülesanne, mille täitmise Kaitseväge või Kaitsealiitu kaasatakse;
- 2) ülesande täitmisel osalevate kaitseväelaste või Kaitsealiidu tegevliikmete arv või arvu ülempiir;
- 3) Kaitseväge või Kaitsealiidu kaasamise tähtaeg;
- 4) territoorium, kus Kaitseväge või Kaitsealiit oma ülesannet täidab;
- 5) ametiisik või -isikud, kellele ülesande täitmisel osalevad kaitseväelased või Kaitsealiidu tegevliikmed allutatakse;
- 6) vajaduse korral muud tingimused.

[RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

§ 16². Kaitseväge ja Kaitsealiidu avaliku korra kaitsesse kaasamise kord

(1) Käesoleva seaduse § 16¹ lõike 2 alusel antud korraldus esitatakse viivitamata Kaitseväge juhatajale või Kaitsealiidu ülemale, kes allutab Kaitseväge või Kaitsealiidu üksuse käesoleva seaduse § 16¹ lõikes 1 nimetatud ülesande täitmist puudutavates küsimustes üksuse ülema kaudu Vabariigi Valitsuse määratud ametiisikule.

(2) Käesoleva seaduse § 16¹ lõike 2 alusel antud korraldusest teavitatakse viivitamata Riigikogu juhatajat ja Riigikogu riigikaitsekomisjoni esimeest.

(3) Käesoleva seaduse § 16¹ lõikes 1 nimetatud ülesande täitmisel osalev kaitseväelane ja Kaitsealiidu tegevliige peab kandma vormiriietust koos ohutusvestiga. Ohutusvestil ning kasutataval Kaitseväge ja Kaitsealiidu sõidukil peab olema selgelt nähtav tähistus. Valdkonna eest vastutav minister võib teha vormiriietuse ja ohutusvesti kandmisel ja sõiduki tähistamisel erandeid, kui see on vajalik kaasatud isiku ohutuse tagamiseks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud ohutusvesti ja tähistuse kirjelduse, kasutamise nõuded ning vormiriietuse ja ohutusvesti kandmise erandid kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

(4¹) Kui käesoleva seaduse § 16¹ lõikes 2 nimetatud korralduses ei ole määratud teisiti, võib kaitseväelane ja Kaitsealiidu tegevliige käesoleva seaduse § 16¹ lõikes 1 nimetatud ülesande täitmisel kohaldada politsei korraldusel käesoleva seaduse §-des 28 ja 30, § 32 lõigetes 1–4, § des 38, 41, 42 ja 44, § 45 lõigetes 1 ja 5 ning §-des 46–52 sätestatud erimeetmeid.
[RT I, 06.05.2020, 1- jõust. 07.05.2020]

(4²) Kaitseväelane ja Kaitsealiidu tegevliige võib korrakaitse seaduse § 32 lõikes 4 ja § 45 lõikes 5 sätestatud erimeetmeid kohaldada vaid eriolukorra või erakorralise seisukorra ajal.
[RT I, 06.05.2020, 1- jõust. 07.05.2020]

(5) Kaitseväelane ja Kaitsealiidu tegevliige võib käesoleva seaduse § 16¹ lõikes 1 nimetatud ülesande täitmisel kohaldada vahetut sundi käesoleva seaduse 5. peatükis sätestatud alustel ja korras, sealhulgas kasutada relvaseaduse § 3 lõike 2 punktis 2 nimetatud relva.
[RT I, 29.06.2018, 3- jõust. 01.07.2018]

(6) Käesoleva seaduse § 16¹ lõikes 1 nimetatud ülesande täitmise võib kaasata vaid selle ülesande täitmiseks vajaliku väljaõppe läbinud kaitseväelase või Kaitsealiidu tegevliikme.
[RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

2. peatükk Süütegude ennetamine

§ 17. Süütegude ennetamine

Süütegude ennetamine on tegevus, mille eesmärgiks on süütegude ja muude korrarikkumiste ärahoidmine, süütegude soodustegurite mõju vähendamine ning avaliku korra tagamine.

§ 18. Süütegude ennetamise meetmed

Süütegude ennetamise meetmed on:

- 1) sotsiaalsed ja kasvatuslikud ennetusmeetmed – süütegusid põhjustavate tegurite mõju vähendamine eelkõige sotsiaal-, haridus-, pere-, noorte-, kultuuri-, alkoholi- ja narkopoliitika abil;
- 2) olustikulised ennetusmeetmed – süütegude toimepanekule kalduvate isikute või kriminogeensete olukordade mõjutamine ja kohtade jälgimine;
- 3) tagajärgede kõrvaldamise meetmed – tegevus süütegusid toimepannud isikute korduvrikkumiste toimepanemise ärahoidmiseks ja õiguskorra kaitsmiseks, samuti süütegudega tekitatud kahju hüvitamisele kaasaaitamine.

§ 19. Riigi ülesanded süütegude ennetamisel

(1) Ennetustöid riigi tasandil korraldab Vabariigi Valitsus ennetusnõukogu ning ministriumide ja nende valitsemisalasse kuuluvate asutuste kaudu.
[RT I, 06.08.2022, 6- jõust. 16.08.2022]

(2) Ministriumid tagavad oma valitsemisalas iga asjaomase otsustuse ja tegevuse kavandamisel ning elluviimisel selle süütegude ennetamisele avalduva mõju hindamise.

(3) [Välja jäetud -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) [Välja jäetud -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) [Välja jäetud -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 20. Ennetusnõukogu

[RT I, 06.08.2022, 6- jõust. 16.08.2022]

(1) Ennetusnõukogu (edaspidi *nõukogu*) on valitsuskomisjon, mille ülesanne valdkonnaülese ennetuse, kriminaal-, narko- ja lastekaitsepoliitika korraldamisel on:

- 1) valdkonnaülese ennetuse põhimõtete rakendamine, sealhulgas pikaajalise poliitikaülese tegevuskava koostamine, kinnitamine ja elluviimise seire;
- 2) narkopoliitika elluviimise koordineerimine ja eesmärkide seadmine;
- 3) süütegude ennetamise koordineerimine ja kriminaalpoliitika eesmärkide seadmine;
- 4) lastekaitseaduse §-s 13 sätestatud lastekaitsepoliitika elluviimiseks vajalike tegevuste koordineerimine;
- 5) kohalike omavalitsuste nõustamine ning ennetustöö pädevuse tõstmise toetamine;
- 6) ettepanekute tegemine ja arvamuse avaldamine Vabariigi Valitsusele ja teistele asjaomastele institutsioonidele;
- 7) kodanikujulguse aumärgi andmine;
- 8) vägivallaennetuse tunnustusauhinna andmine.

(2) Nõukogu koosseisu, juhtimise ja töökorra kehtestab Vabariigi Valitsusmäärusega.
[RT I, 06.08.2022, 6- jõust. 16.08.2022]

§ 21. Kodanikujulguse aumärk

(1) Ennetusnõukogu annab välja kodanikujulguse aumärgi kuriteo ärahoidmise või selle toimepanemise takistamise, kuriteo toimepanemiselt või vahetult pärast seda põgenemiskatselt tabatud isiku kinnipidamise, kuriteoohvri abistamise ning muu olulise panuse eest inimeste turvatunde tõstmisel.
[RT I, 06.08.2022, 6- jõust. 16.08.2022]

(2) Kodanikujulguse aumärgi asutamine, selle kirjeldus ja taotlemise kord sätestatakse aumärgi statuudiga.

(3) Kodanikujulguse aumärgi statuut kehtestatakse valdkonna eest vastutava ministrimäärusega. Määruse eelnõu kooskõlastatakse Riigikantsleiga.

(4) Kodanikujulguse aumärke antakse kooskõlas aumärgi statuudiga.

§ 21¹. Vägivallaennetuse tunnustusauhind

(1) Nõukogu annab välja vägivallaennetuse tunnustusauhinna vägivallaalase teadlikkuse suurendamise eest ühiskonnas, vägivallaohvrite abistamise eest, vägivalla toimepanijatega tegelemise eest ja muu olulise panuse eest vägivallaennetuses.

(2) Vägivallaennetuse tunnustusauhinna taotlemise, andmise ja kandidaatide sobivuse hindamise kord sätestatakse vägivallaennetuse tunnustusauhinna statuudiga.

(3) Vägivallaennetuse tunnustusauhinna statuudi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud määruse eelnõu kooskõlastatakse Vabariigi Presidendi Kantsleiga. [RT I, 06.08.2022, 6- jõust. 16.08.2022]

§ 22. Süütegude ennetamise rahastamine

(1) Süütegude ennetamist riigi tasandil rahastatakse riigieelarvest asjaomaste ministriumide kaudu.

(2) Süütegude ennetamist kohaliku omavalitsuse tasandil rahastatakse kohaliku omavalitsuse eelarvest.

3. peatükk Riikliku järelevalve meetmed

1. jagu Üldsätted

§ 23. Riikliku järelevalve meetme kohaldamise põhimõtted

(1) Kui seadus ei näe ette teisiti, siis võib käesolevas peatükis sätestatud riikliku järelevalve meetmed kohaldada ainult avaliku korra eest vastutava isiku suhtes. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Käesoleva seaduse §-des 26, 30, 32, 34, 35¹ ja 44 ning § 47 lõike 1 punktides 1, 3 ja 4 sätestatud riikliku järelevalve meetmeid võib kohaldada ka isiku suhtes, keda ei ole alust pidada avaliku korra eest vastutavaks isikuks. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Isikul on kohustus taluda tema suhtes seaduses sätestatud alusel ja korras kohaldatavaid riikliku järelevalve meetmeid. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kohustuse täitmise tagamiseks on korrakaitseorganil õigus teha järelevalve subjektile ettekirjutus ning rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud alusel ja korras. Sunniraha ülemmäär on 9600 eurot, kui eriseaduses ei ole sätestatud teisiti. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 24. Riikliku järelevalve erimeetme kohaldamine korrakaitseorgani poolt ohu ennetamiseks

(1) Korrakaitseorganil on lubatud kohaldada riikliku järelevalve erimeedet ohu ennetamiseks, kui ohuprognosile tuginedes saab pidada võimalikuks olukorda, mille realiseerumisel tekib oht.

(2) Ohuprognos peab põhinema faktidel või korrakaitseorgani teaduslikel või tehnilistel teadmistel või Euroopa Liidu õigusaktist tuleneval järelevalvekohustusel ning lähtuma võrdse kohtlemise põhimõttest.

(3) Riikliku järelevalve erimeetmeid võib kohaldada ohtude ennetamiseks üksnes ulatuses, mis on vajalik seadusega ja selle alusel kehtestatud ning välislepingust või Euroopa Liidu õigusaktist tulenevate nõuete täitmise tagamiseks.

(4) Ohuprognosi koostanud korrakaitseorgan hindab järjepidevalt ja vähemalt üks kord aastas ohuprognosi asjakohasust ning teeb selles vajaduse korral muudatusi.

(5) Ohuprognosi võib koostada kirjalikult. Kirjaliku ohuprognosi kinnitab korrakaitseorgani juht või tema poolt volitatud isik. [RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 13.07.2014]

(6) Ohu ennetamiseks ei ole lubatud kohaldada vahetut sundi, välja arvatud juhul, kui see on vajalik olulise või kõrgendatud ohu ennetamiseks. Kutse peale ilmumata jäämisel ei ole lubatud kohaldada sundtoomist. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 25. Riikliku järelevalve meetme kohaldamine korrakaitseorgani poolt ohu väljaselgitamiseks asjaomase ministri loa alusel

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib asjaomase ministri eelneva loa alusel kohaldada ohu korral või kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks isiku suhtes, keda ei ole alust pidada avaliku korra eest vastutavaks isikuks, käesoleva seaduse §-des 33, 37, 45, 47, 49 ja 52 nimetatud riikliku järelevalve erimeetmeid.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Isiku elu või kehalist puutumatust ähvardava ohu väljaselgitamiseks või isiku kinnipidamiseks või tema põgenemise takistamiseks, kui temalt võib seaduse alusel võtta vabaduse või temalt on seaduse alusel võetud vabadus seoses esimese astme vägivaldse kuriteoga või kuriteoga, mille eest võib karistusena mõista eluaegse vangistuse, võib politsei käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku suhtes kohaldada valdkonna eest vastutava ministri eelneval loal lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatutele käesoleva seaduse §-des 48 ja 50 nimetatud riikliku järelevalve erimeetmeid.

(3) Edasilükkamatutel juhtudel võib käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud erimeetme kohaldamise käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku suhtes otsustada korrakaitseorgani juht ilma käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud loata. Kohaldatud erimeetmest on korrakaitseorgani juht kohustatud viivitamata, kuid hiljemalt 24 tunni jooksul pärast meetme kohaldamise otsustamist teavitama asjaomast ministrit, kes otsustab erimeetme lubatavuse või erimeetme jätkamiseks loa andmise.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 ja 2 nimetatud luba vormistatakse kirjalikult ning selles märgitakse:

- 1) erimeetmed, mille kohaldamine on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikute suhtes lubatud;
- 2) korrakaitseorgan, kellele erimeetmete kohaldamiseks luba antakse;
- 3) käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku suhtes erimeetmete kohaldamiseks lubatud tähtaeg, mis ei tohi üldjuhul ületada 48 tundi;
- 4) maa-ala, millel on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku suhtes erimeetmete kohaldamine lubatud.

(5) Edasilükkamatul juhul võib asjaomane minister käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud loa anda suuliselt, kuid see tuleb vormistada kirjalikult 24 tunni jooksul.

(6) Asjaomane ministeerium avaldab viivitamata pärast asjaomase ministri loas märgitud tähtaja saabumist, kuid mitte hiljem kui kahe tööpäeva jooksul oma kodulehel andmed käesoleva paragrahvi lõigete 1–3 alusel riikliku järelevalve erimeetmete kohaldamise aluse, aja, maa-ala, riikliku järelevalve erimeetme kohaldamisele allutatud isikute arvu ja erimeetmete kohaldamise tulemuse kohta.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud andmeid hoitakse asjaomase ministeeriumi kodulehel vähemalt 20 päeva avaldamise päevast arvates.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

2. jagu

Riikliku järelevalve üldmeetmed

§ 26. Teavitamine

(1) Korrakaitseorganil on oma pädevuse piires õigus teha toiminguid, millega teavitatakse avalikkust või isikut ohu ennetamisest, ohukahtlusest, ohust või korrariikkumisest (teadaanded, soovitusel, hoiatused).

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Isikuandmete avalikustamine on lubatud vaid sellisel juhul ja sellises ulatuses, kui see on vältimatult vajalik ohukahtlusest, ohust või korrariikkumisest teavitamiseks.

(3) Kui korrakaitseorgan teavitab avalikkust või isikut ohukahtlusest ning ohukahtlus ei osutu põhjendatuks, on korrakaitseorgan kohustatud avaldama samas vormis ja mahus teate ohu puudumise kohta, kui seda nõuab isik, kelle õigusi teavitamisega kahjustati või kui selleks on kaalukas avalik huvi.

(4) Kui avaliku korra eest vastutav isik teavitab eelneval kokkuleppel pädeva korrakaitseorganiga ise isikut või avalikkust ohukahtlusest, ohust või korrariikkumisest kokkuleppega määratud vormis ja mahus, on korrakaitseorganil käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud õigus ainult uute kaalukate asjaolude ilmnemisel.

§ 27. Riiklik järelevalve ohukahtluse korral

Ohukahtluse korral on pädeval korrakaitseorganil õigus kohaldada seaduses ettenähtud meetmeid ohu olemasolu väljaselgitamiseks.

§ 28. Ettekirjutus ja haldussunnivahendi kohaldamine

(1) Ohu või korrariikkumise korral on pädeval korrakaitseorganil õigus panna avaliku korra eest vastutavale isikule ettekirjutusega ohu tõrjumise või korrariikkumise kõrvaldamise kohustus ning hoiatada teda käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendite kohaldamise eest, kui isik ei täida kohustust hoiatuses määratud tähtaja jooksul.

(2) Kui avaliku korra eest vastutav isik ei täida tähtaegselt käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ettekirjutust, võib selle täita asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud vahenditega ja korras. Muu isiku võib asendustäitmist läbi viima kohustada üksnes käesoleva seaduse §-s 16 sätestatud eeldustel. Sunniraha igakordse kohaldamise ülemmäär sätestatakse riikliku järelevalve eriseaduses. Seaduses sätestamata juhul on sunniraha igakordse kohaldamise ülemmäär 9600 eurot.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ettekirjutuse täitmine asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud vahenditega ei ole võimalik või ei anna tulemusi ning ettekirjutuse täitmist on võimalik saavutada vahetu sunniga, võib ettekirjutuse täitmiseks seaduses sätestatud alustel ja korras kohaldada vahetut sundi.

(4) Kui asendustäitmise ja sunniraha seaduse § 12 lõigetes 1–3 või käesoleva seaduse § 76 lõikes 2 või § 78 lõikes 4 sätestatud eeldused on täidetud, võib ohu tõrjuda või korrariikkumise kõrvaldada käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 sätestatud korras ilma käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ettekirjutust andmata, hoiatust ja täitekorraldust tegemata.

§ 29. Ohu tõrjumine või korrariikkumise kõrvaldamine korrakaitseorgani poolt

(1) Kui avaliku korra eest vastutavat isikut ei ole või kui isik ei saa või ei saa õigel ajal ohtu tõrjuda või korrariikkumist kõrvaldada, võib pädev korrakaitseorgan ise kohaldada meetmeid ohu tõrjumiseks või korrariikkumise kõrvaldamiseks, kasutades vajaduse korral ametiabi või kaasates muid isikuid.

(2) Korrakaitseorgan teavitab võimaluse korral käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud meetme kohaldamisest viivitamata avaliku korra eest vastutavat isikut.

(3) Muu isiku võib ohtu tõrjuma või korrariikkumist kõrvaldama kohustada üksnes käesoleva seaduse §-s 16 sätestatud eeldustel.

3. jagu Riikliku järelevalve erimeetmed

1. jaotis Isikuandmete töötlemisega seonduvad riikliku järelevalve erimeetmed

§ 30. Küsitlemine ja dokumentide nõudmine

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib isiku peatada ja teda küsitleda, kui on alust arvata, et isikul on ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või korrariikkumise kõrvaldamiseks või kaitstava isiku või valvatava objekti ohutuse tagamiseks vajalikke andmeid, ning selle ohu ennetamine, väljaselgitamine, tõrjumine või korrariikkumise kõrvaldamine või isiku kaitsmine või objekti valvamine on küsitleva korrakaitseorgani pädevuses.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Küsitlemine protokollitakse, kui küsitlav isik seda taotleb või kui seda peab vajalikuks korrakaitseorgan. Kui korrakaitseorgan peab seda vajalikuks, võib küsitlav isik anda seletusi kirjalikult omakäeliselt.

(3) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib nõuda isikult dokumentide esitamist, kui on alust arvata, et isikul on ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või korrariikkumise kõrvaldamiseks või kaitstava isiku või valvatava objekti ohutuse tagamiseks vajalikke andmeid, ning selle ohu ennetamine, väljaselgitamine, tõrjumine või korrariikkumise kõrvaldamine või isiku kaitsmine või objekti valvamine on dokumente nõudva korrakaitseorgani pädevuses.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Dokumentide nõudmine ja vastuvõtmine korrakaitseorgani poolt protokollitakse või fikseeritakse korrakaitseorgani üldise asjaajamiskorra kohaselt. Kui dokumentide nõudmine ja nendega tutvumine toimub kohapeal, protokollitakse meede selle kohaldamisele allutatud isiku taotlusel.

(5) Küsitlemine ja dokumentide nõudmine ohu ennetamiseks ei ole lubatud teabe ja dokumentide korral, mida on võimalik saada seaduse alusel asutatud andmekogust, välja arvatud juhul, kui teabe saamine andmekogust ei ole korrakaitseorganist sõltumatul põhjusel võimalik. Käesolevas lõikes nimetatud piirang kehtib ka teabe kohta, mida korrakaitseorganil on võimalik saada tasuta teise Euroopa Liidu liikmesriigi asjaomasesest andmekogust või tasu eest, kui isik kinnitab kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, et kannab nimetatud teabe hankimise kulud.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 31. Kutse ja sundtoomine

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib kutsuda isiku ametiruumi, kui on alust arvata, et isikul on andmeid, mis on vajalikud ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või korrariikkumise kõrvaldamiseks, ning selle ohu ennetamine, väljaselgitamine, tõrjumine või korrariikkumise kõrvaldamine on kutse esitanud korrakaitseorgani pädevuses.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Kutsele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse §-s 17 sätestatud, arvestades käesoleva seaduse erisusi. Kui esineb käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud eeldus, peab kutse sisaldama hoiatust, et isiku ilmumata jäämise korral võib tema suhtes kohaldada sundtoomist.

(3) Kui kutse kätte saanud kutsutud isik ei ilmu ilma mõjuva põhjuseta kutses märgitud ajal kutses märgitud kohta, võib tema suhtes kohaldada sunniraha.

(4) Isiku suhtes võib kohaldada sundtoomist, kui on alust arvata, et isikul on olulist teavet, mis on vajalik kõrgendatud ohu tõrjumiseks.

(5) Sundtoomist politsei kutsel ilmumata jäänud isiku suhtes teostab politsei. Muu korrakaitseorgani kutse puhul teostab sundtoomist ametiabi korras politsei.

(6) Isikule, kelle suhtes kohaldatakse sundtoomist, antakse viivitamata võimalus teatada vabaduse võtmisest oma lähedasele ja esindajale. Alaealise sundtoomise korral teavitab sundtoomist teostanud korrakaitseorgan sellest viivitamata vanemat või muud seaduslikku esindajat või kohalikku omavalitsust.

(7) Riikliku järelevalve meetet, milleks isik sundtuuakse, kohaldatakse viivitamata. Kui isiku sundtoomine vahetult enne meetme kohaldamist ei ole võimalik, võib isikut kinni pidada, kuid mitte kauem kui 12 tundi.

(8) Sundtoomise kohaldamisel tuleb isik toimetada kutse saatnud korrakaitseorganisse. Kui isiku toimetamine kutse saatnud korrakaitseorganisse ei ole sundtoomise kohaldamise ajal võimalik, kohaldatakse isiku kinnipidamisel käesoleva paragrahvi alusel vangistusseaduse 4. ja 7. peatükis sätestatud. Sundtoodava isiku kinnipidamisel tuleb teda hoida eraldi teistest muudel alustel kinnipeetud isikutest.

(9) Sundtoomisel on õigus kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

(10) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib kutsuda isiku ametiruumi ohu ennetamiseks, kui käesoleva seaduse §-s 30 sätestatud meetme kohaldamine muul isikut vähemkoormaval viisil ei ole võimalik.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 32. Isikusamasuse tuvastamine

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib isiku teadmisel kehtiva isikut tõendava dokumendi alusel tuvastada isikusamasuse, see tähendab teha kindlaks isiku nime ja isikukoodi või selle puudumisel sünniaja, tutvuda dokumendiga, võrrelda fotot ja teisi dokumendile kantud biomeetrilisi andmeid isikuga ning kontrollida dokumendi ehtsust, või kui see ei ole võimalik, siis tuvastada isikusamasuse muul õiguspärasel viisil, kui see on vajalik ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks, tõrjumiseks või korrariikkumise kõrvaldamiseks.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Politseil või seaduses sätestatud juhul muul korrakaitseorganil on isikusamasuse tuvastamiseks õigus peatada isik ja nõuda temalt käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumendi esitamist, saada isikusamasuse tuvastamist võimaldavaid ütlusi, sealhulgas andmeid isiku elukoha kohta, ning saada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud võrdluseks biomeetrilisi andmeid.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Korrakaitseorgan võib isikusamasuse tuvastamisel nõuda isikult eriõigust tõendava dokumendi esitamist, kui õigusakti kohaselt on isik kohustatud sellist dokumenti kaasas kandma.

(4) Korrakaitseorgan võib dokumendile kantud või isiku antud andmete õigsust kontrollida rahvastikuregistrist või muust Euroopa Liidu õigusakti või seaduse alusel loodud andmekogust.

(5) Isikusamasuse tuvastamisel on õigus kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

(6) Korrakaitseorganil on õigus toimetada isik isikusamasuse tuvastamiseks ametiruumi, kui see on vajalik vahetu ohu korral või olulise ohu väljaselgitamiseks või tõrjumiseks.

(7) Kui isik toimetatakse isikusamasuse tuvastamiseks ametiruumi, on korrakaitseorgan kohustatud isikusamasuse tuvastamise järel toimetama isiku tema soovil tagasi lähtekohta või tema elu- või ööbimiskohta, kui see on samas omavalitsusüksuses.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(8) Kui isikusamasuse tuvastamiseks toimetatakse korrakaitseorganisse alaealine, on korrakaitseorgan kohustatud sellest viivitamata teavitama vanemat või muud seaduslikku esindajat või kohalikku omavalitsust.

(9) Massilise korratuse käigus kinnipeetud isiku isikusamasuse kohese tuvastamise võimatuse korral on politseil õigus selle hilisema tuvastamise eesmärgil kasutada identifitseerimist võimaldavaid vahendeid koos salvestamisega viisil, mis ei solva inimväärikust.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(10) Politsei- ja Piirivalveamet võib avalikustada massilisest korratusest osavõtnud isiku isikuandmed, kui see on vajalik isikusamasuse tuvastamise eesmärgil ning muul isikut vähem koormaval viisil ei olnud võimalik isikusamasust tuvastada.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 33. Isikusamasuse tuvastamine erilise tuvastusmeetmega

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib tuvastada isikusamasuse erilise tuvastusmeetmega, kui see on vältimatult vajalik ohu tõrjumiseks, kui isikusamasuse tuvastamine käesoleva seaduse § 32 alusel ei ole võimalik või kui see on ebaproportsionaalselt raske.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Eriline tuvastusmeetme on:

1) daktüloskopeerimine,

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

2) isiku või tema kehaosa fotografeerimine või filmimine;

3) DNA-proovi võtmine;

4) muu välise kehalise tunnuse kindlakstegemine, sealhulgas mõõtmine;

5) hambumuse ja hammastiku kindlakstegemine;

6) hääleproovi salvestamine;

7) käekirjaproovi võtmine;

8) silmairisekujutise kindlakstegemine;

9) jalatsijälje võtmine ja

nende võrdlemine korrakaitseorganil olemasolevate andmetega.

(3) Korrakaitseorgan võib erilise tuvastusmeetme kohaldamiseks vajaliku võrdlusmaterjali välja nõuda isikult, kelle puhul on alust arvata, et ta seda valdab.

(3¹) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib isikusamasuse tuvastamiseks erilise tuvastusmeetmega toimetada isiku korrakaitseorgani ametiruumi, kui kohapeal ei ole erilise tuvastusmeetme kohaldamine võimalik.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Erilise tuvastusmeetme kohaldamiseks on õigus kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

(5) Erilise tuvastusmeetme kohaldamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 34. Isikuandmete töötlemine jälgimisseadmestiku kasutamisega

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib ohu väljaselgitamiseks ja tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks kasutada avalikus kohas toimuva jälgimiseks pilti edastavat või salvestavat jälgimisseadmestikku.

(2) Jälgimisseadmestiku salvestist säilitatakse vähemalt üks kuu pärast salvestamise päeva, kuid mitte kauem kui üks aasta, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(3) Korrakaitseorgan on kohustatud avalikkust isikuandmete töötlemisest tehnilise abivahendi jälgimisseadmestiku abil eelnevalt teavitama. Jälgimisseadmestiku kasutamisest teavitamiseks kasutatakse avalikku kohta paigutatud teabetahvli, mille valgel taustal on musta värvi videokaamera kujutis ja sõna „VIDEOVALVE”. Korrakaitseorgani sõidukis jälgimisseadmestiku kasutamisel paigutatakse sõiduki salongis nähtavale kohale kleebis, mille valgel taustal on musta värvi videokaamera pilt ning sõna „VIDEOVALVE”.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) [Vabariigi Valitsus](#)kehtestab jälgimisseadmestiku kasutamisest avalikkuse teavitamise korra määrusega.

§ 35. Isikuandmete töötlemine andmete saamisega sideettevõtjalt

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib töödelda isikuandmeid, tehes kirjaliku või elektroonilise päringu elektroonilise side seaduse § 111¹ lõigetes 2 ja 3 ning § 112 lõikes 3 nimetatud mobiiltelefonivõrgus kasutatavate terminalseadmete asukoha tuvastamist reaajas võimaldavate andmete saamiseks isiku kohta, kelle puhul see on vajalik kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks või tõrjumiseks. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Isikut tuleb käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud isikuandmete töötlemisest viivitamata teavitada.

(3) Käesolevas paragrahvis sätestatud meetme protokollimine on kohustuslik.

§ 35¹. Hädaabinumbrile edastatud informatsiooni töötlemine

(1) Häirekeskus salvestab Euroopa ühtsele hädaabinumbrile „112” saanud informatsiooni.

(2) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.11.2014]

(3) Keskkonnaamet salvestab riigisisesele valvenumbrile „1313” edastatud informatsiooni looduskeskkonna ja -varade suhtes toimepandud korrarikkumise ja muu sündmuse kohta. Edastatud informatsiooni töötlevad seaduses sätestatud alusel ja korras Häirekeskus ja Keskkonnaamet. [RT I, 10.07.2020, 2- jõust. 01.01.2021]

(4) Salvestise andmed on asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teave. Salvestise ja salvestise andmete väljastamine on lubatud üksnes seaduses ettenähtud alustel ja korras.

(5) Salvestist säilitatakse vähemalt üks kuu salvestamise päevast arvates, kuid mitte kauem kui üks aasta. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

2. jaotis

Joobeseisundi kahtlusega isiku suhtes kohaldatavad riikliku järelevalve erimeetmed

§ 36. Joobeseisund

(1) Joobeseisund on alkoholi, narkootilise või psühhotroopse aine või muu joovastava aine tarvitamisest põhjustatud terviseseisund, mis avaldub väliselt tajutavas häiritud või muutunud kehalistes või psüühilistes funktsioonides ja reaktsioonides.

(2) Alkoholi käesoleva seaduse tähenduses on piiritus ja muu alkoholne jook alkoholiseaduse § 2 tähenduses või toidugruppi mittekuuluv, kuid etanooli sisaldav vedelik või aine.

(3) Narkootilist ja psühhotroopset ainet mõistetakse käesolevas seaduses narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ning nende lähteainete seaduse tähenduses.

(4) Joobeseisundi liigid on:

1) alkoholi joove;

2) narkootilise, psühhotroopse või muu joovastava aine tarvitamisest põhjustatud joove.

(5) [Välja jäetud -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 37. Isiku joobeseisundi kontrollimine ja tuvastamine

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib joobeseisundile viitavate tunnuste korral kontrollida isiku organismis alkoholi, narkootilise või psühhotroopse aine või muu joovastava aine esinemist. Joobeseisundi kontrollimise või tuvastamise protseduurile võib allutada:

1) sõidukijuhi või muu isiku, kui on alust kahtlustada, et isik on toime pannud süüteo, mille koosseisuliseks tunnuseks on joobeseisund, alkoholi piirmäära ületamine või narkootilise või psühhotroopse aine või muu joovastava aine tarvitamine;

2) isiku, kellel esinevad ilmsed joobeseisundile viitavad tunnused, kui ta võib olla ohtlik endale või teistele;

3) alaealise, kellel esinevad joobeseisundile viitavad tunnused.

(2) Joobeseisundi kontrollimise ja tuvastamise protseduurile võib lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud isikutele allutada ka sõidukijuhi, kui see on vajalik ohu ennetamiseks liikluses.

(3) Joobeseisundile viitavate tunnuste loetelu ning nende tunnuste esinemise või mitteesinemise tuvastamise viisi kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 38. Alkoholihoobe kontrollimine ja tuvastamine kohapeal

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan kontrollib indikaatorvahendiga alkoholi sisaldumist isiku väljahingatavas õhus või tuvastab alkoholihoobe kohapeal tõendusliku alkomeetriga. Kui isikut kontrollitakse indikaatorvahendiga, siis selle positiivse näidu korral alkoholihoobe tuvastamise vajaduse esinemisel tuvastatakse alkoholihoobe tõendusliku alkomeetriga või toimetatakse isik tema nõudmisel tervishoiuteenuse osutaja juurde alkoholisisalduse määramiseks veres vereproovi uuringuga.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Enne alkoholihoobe kontrollimist või tuvastamist selgitatakse isikule tema järgmisi õigusi:
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

- 1) õigus teada toimingu põhjust ja eesmärki;
- 2) õigus keelduda indikaatorvahendiga kontrollimisest või tõendusliku alkomeetriga alkoholihoobe tuvastamisest;
- 3) õigus tutvuda riikliku järelevalve meetme protokolliga ning teha meetme tingimuste, käigu ja tulemuste ning protokolliga kohta avaldusi, mis protokollitakse;
- 4) indikaatorvahendiga kontrollimisel õigus vaidlustada indikaatorvahendi näit ning nõuda alkoholihoobe tuvastamist tõendusliku alkomeetriga või vereproovi uuringuga;
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]
- 5) õigus esitada vaie korrakaitseorgani juhile või kaebus halduskohtule.

(2¹) Sõidukijuhi alkoholihoobe kontrollimisel käesoleva seaduse § 37 lõike 2 alusel tutvustab korrakaitseorgan isiku soovil talle käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 2–5 sätestatud õigusi.
[RT I, 02.12.2016, 5- jõust. 12.12.2016]

(3) Kui korrakaitseorgani ametiisik ei pea vajalikuks muude andmete kogumist ja isik ei nõua alkoholihoobe tuvastamist tõendusliku alkomeetriga või vereproovi uuringut, võib piirduda indikaatorvahendi kasutamisega. Indikaatorvahendi kasutamisega ei või piirduda mootor-, õhu- või veesõiduki, raudteeveeremi või trammi ohutu liiklemise või käituseeskirja nõuete rikkumisega seotud süütegude toimepanemise kahtluse korral.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3¹) Isikul esinevaid joobeseisundile viitavaid tunnuseid kirjeldab ametiisik juhul, kui see on vajalik joobeseisundi tuvastamiseks.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Kui isik keeldub väljahingatavas õhus alkoholi sisaldumise kontrollimisest indikaatorvahendiga, selgitatakse talle, et keeldumise korral tuvastatakse alkoholihoobe kohustuslikus korras tõendusliku alkomeetri või vereproovi uuringuga. Kui isik keeldub alkoholihoobe tuvastamisest tõendusliku alkomeetriga, selgitatakse talle, et keeldumise korral tuvastatakse alkoholihoobe vereproovi uuringuga.

(5) Tõendusliku alkomeetri ja indikaatorvahendi kasutamise ning selle dokumenteerimise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(6) Tõendusliku alkomeetri kasutamisel tuleb järgida mõõtemetoodika ja tootja kasutusjuhendi nõudeid.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(7) Nõuded isiku väljahingatavas õhus etanoolisisalduse mõõtmise protseduurile ja mõõtetulemuste töötlemisele kehtestab [Vabariigi Valitsusmäärusega](#).
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 39. Isiku toimetamine alkoholihoobe tuvastamiseks ametiruumi ja tervishoiuteenuse osutaja juurde

(1) Isiku võib alkoholihoobe tuvastamiseks tõendusliku alkomeetriga toimetada korrakaitseorgani ametiruumi, kui kohapeal ei ole joobeseisundi tuvastamine võimalik.

(2) Isiku võib toimetada tervishoiuteenuse osutaja juurde või riiklikku ekspertiisiasutusse vereproovi võtmiseks, et tuvastada alkoholihoobe vereproovi uuringuga, kui:

- 1) isik keeldub alkoholihoobe kontrollimisest indikaatorvahendiga või tuvastamisest tõendusliku alkomeetriga;
- 2) isik ei ole võimeline järgima indikaatorvahendi või alkomeetri kasutamise protseduuri;
- 3) isik nõuab seda indikaatorvahendi positiivse tulemuse korral;
- 4) see on otstarbekas ja isik on sellega nõus.

(3) Vanema või muu seadusliku esindaja järelevalveta joobeseisundi kahtlusega või joobeseisundis alaealise võib vajaduse korral toimetada tema vanema või seadusliku esindaja juurde või kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutusse sõltumata käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud aluste olemasolust. Kui alaealisele on vajalik osutada vältimatut abi, kutsub korrakaitseorgan välja kiirabihoiuteenuse osutaja. Hoolekandeesutus teavitab toimetatud alaealisest viivitamata tema vanemat või muud seaduslikku esindajat.

§ 40. Alkoholihoobe tuvastamine vereproovi uuringuga

(1) Tervishoiuteenuse osutaja, kellel on vereproovi võtmise õigus, ja riiklik ekspertiisiasutus on kohustatud korrakaitseorgani nõudmisel võtma vereproovi.

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vereproovi võtmiseks kohustatud tervishoiuteenuse osutajaks on tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 55 lõike 1 alusel kehtestatud määruises nimetatud tervishoiuteenuse osutaja.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud tervishoiuteenuse osutaja poolt vereproovi võtmise eest tasutakse vastavalt kohtuekspertiisiseaduse § 38 lõike 2 alusel sätestatud hinnale.

[RT I, 03.02.2023, 1- jõust. 01.09.2023]

(2) Vereproovi võtmise tagamiseks on korrakaitseorganil õigus kasutada vereproovi andmiseks kohustatud isiku suhtes vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

(3) Kui vereproov võetakse tervishoiuteenuse osutaja juures, korraldab korrakaitseorgan võetud vereproovi toimetamise riiklikku ekspertiisiasutusse alkoholihoobe tuvastamiseks vereproovi uuringuga.

(4) Korrakaitseorgan tutvustab vereproovi uuringu tulemusi isikule esimesel võimalusel.

(5) Vereproovi võtmise, säilitamise, uuringuks edastamise, uuringu tegemise ja nende toimingute tasustamise korra kehtestab **Vabariigi Valitsus** määrusega.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(6) Korrakaitseorgan võib käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud tervishoiuteenuse osutajaga sõlmida vereproovi võtmiseks, säilitamiseks ja riiklikku ekspertiisiasutusse edastamiseks halduslepingu, milles nähakse ette vastutus, tasu suurus ja tasu maksmise kord.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(7) Vereproovi uuringu tulemuse ekspertiisiakti vormi kehtestab **valdkonna eest vastutav minister** määrusega.

§ 41. Narkootilise või psühhotroopse aine või muu joovastava aine tarvitamise või sellest põhjustatud joobeseisundi tuvastamine

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib tuvastada narkootilise, psühhotroopse või muu joovastava aine esinemise organismis indikaatorvahendi abil või toimetada isiku bioloogilise vedeliku proovi võtmiseks ja vajaduse korral tervise seisundi kirjeldamiseks tervishoiuteenuse osutaja juurde või riiklikku ekspertiisiasutusse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud bioloogilise vedeliku proovi võtmiseks kohustatud tervishoiuteenuse osutajaks on tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 55 lõike 1 alusel kehtestatud määruises nimetatud tervishoiuteenuse osutaja.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tervishoiuteenuse osutaja poolt bioloogilise vedeliku proovi võtmise eest tasutakse vastavalt kohtuekspertiisiseaduse § 38 lõike 2 alusel sätestatud hindadele.

[RT I, 03.02.2023, 1- jõust. 01.09.2023]

(4) Korrakaitseorgan võib sõlmida käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tervishoiuteenuse osutajaga bioloogilise vedeliku proovi võtmiseks, säilitamiseks ja riiklikku ekspertiisiasutusse edastamiseks halduslepingu, milles nähakse ette vastutus, tasu suurus ja tasu maksmise kord.

(5) Narkootilise, psühhotroopse või muu joovastava aine tarvitamise või sellest põhjustatud joobeseisundi kahtluse korral peab korrakaitseorgan kirjeldama isikul esinevaid joobeseisundile viitavaid tunnuseid.

(6) Enne narkootilise, psühhotroopse või muu joovastava aine organismis esinemise tuvastamist indikaatorvahendiga või enne isiku toimetamist tervishoiuteenuse osutaja juurde või riiklikku ekspertiisiasutusse, selgitatakse talle tema järgmisi õigusi:

- 1) õigus teada toimingute põhjust ja eesmärki;
- 2) õigus keelduda indikaatorvahendiga kontrollimisest;
- 3) õigus tutvuda riikliku järelevalve meetme protokolliga ning teha meetme tingimuste, käigu ja tulemuste ning protokolliga kohta avaldusi, mis protokollitakse;
- 4) õigus esitada vaie korrakaitseorgani juhile või kaebus halduskohtule;
- 5) õigus vaidlustada indikaatorvahendi näit ja nõuda narkootilise, psühhotroopse või muu joovastava aine organismis esinemise tuvastamist bioloogilise vedeliku proovi uuringuga.

(7) Kui korrakaitseorgani ametiisik ei pea vajalikuks muude andmete kogumist ja isik ei nõua narkootilise, psühhotroopse või muu joovastava aine organismis esinemise tuvastamist bioloogilise vedeliku proovi uuringuga, võib nimetatud ainete tarvitamise tuvastamisel piirduda indikaatorvahendi kasutamisega.

(8) Kui isik keeldub narkootilise, psühhotroopse või muu joovastava aine organismis esinemise tuvastamisest indikaatorvahendiga, selgitatakse talle, et keeldumise korral tuvastatakse aine organismis esinemine kohustuslikus korras bioloogilise vedeliku proovi uuringuga.

(9) Korrakaitseorgani nõudmisel on:

- 1) arst kohustatud kirjeldama isiku terviseseisundit;
- 2) tervishoiuteenuse osutaja või riiklik ekspertiisiasutus kohustatud võtma, säilitama ja edastama vajaliku koguse bioloogilise vedeliku proovi.

(10) Bioloogilise vedeliku proovi võtmise tagamiseks on korrakaitseorganil õigus kasutada proovi andmiseks kohustatud isiku suhtes vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

(11) Isiku poolt korrakaitseorganile indikaatorvahendiga kontrollimiseks vabatahtlikult antud bioloogilise vedeliku proovi edastab korrakaitseorgan indikaatorvahendi positiivse näidu korral riiklikule ekspertiisiasutusele bioloogilise vedeliku proovi uuringu tegemiseks, kui see on vajalik narkootilise, psühhotroopse või muu joovastava aine tarvitamise või joobeseisundi tuvastamiseks.

(12) Kui bioloogilise vedeliku proov võetakse tervishoiuteenuse osutaja juures, korraldab korrakaitseorgan võetud proovi toimetamise riiklikku ekspertiisiasutusse narkootilise, psühhotroopse või muu joovastava aine organismis esinemise tuvastamiseks bioloogilise vedeliku proovi uuringuga. Kui korrakaitseorgani nõudmisel kirjeldab arst isiku terviseseisundit, korraldab korrakaitseorgan terviseseisundi kirjelduse protokollis toimetamise võimaluse korral koos bioloogilise vedeliku prooviga joobeseisundi tuvastamiseks riiklikku ekspertiisiasutusse.

(13) Bioloogilise vedeliku proovi uuringu tulemuste ning isiku terviseseisundi kirjelduse protokollis põhjal annab riiklik ekspertiisiasutus hinnangu isiku joobeseisundi olemasolu või puudumise kohta.

(14) Arsti poolt isiku terviseseisundi kirjeldamise nõuded ja korra ning sellekohase protokollis vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(15) Bioloogilise vedeliku proovi võtmise, säilitamise, uuringuks edastamise, uuringu tegemise ja nende toimingute tasustamise korra kehtestab [Vabariigi Valitsusmäärusega](#).

(16) Narkootilise või psühhotroopse aine või muu joovastava aine organismis esinemise tuvastamiseks kasutatava indikaatorvahendi kasutamise ning selle dokumenteerimise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(17) Bioloogilise vedeliku proovi uuringu tulemuse ekspertiisiakti vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 42. Joobeseisundis isiku kainenema toimetamine

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib joobeseisundis täisealise isiku toimetada tema elu- või ööbimiskohta või kainenema politsei arestimajja või arestikambrisse või vanglasse, kui see on vältimatu isikust endale või teisele isikule lähtuva olulise ohu tõrjumiseks.

[RT I, 03.03.2021, 1- jõust. 04.03.2021]

(1¹) Politseiametnik võib joobeseisundis alaealise isiku toimetada kainenema arestimajja või arestikambrisse või vanglasse, kui teda ei ole võimalik üle anda täiskasvanud perekonnaliikme, hooldaja või eestkostja hoole alla.

[RT I, 03.03.2021, 1- jõust. 04.03.2021]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud alustel võib kainenema toimetada ilmsete joobeseisundile viitavate tunnustega isiku, kes on keeldunud joobeseisundi kontrollimisest indikaatorvahendiga või selle tuvastamisest tõendusliku alkomeetriga või kes ei ole võimeline järgima indikaatorvahendi või tõendusliku alkomeetri kasutamise protseduuri, samuti isiku, kellelt on võetud bioloogilise vedeliku proov joobe tuvastamiseks ja joobeseisundi tuvastamine bioloogilise vedeliku proovi uuringuga ei ole kohe võimalik. Sellisel juhul kirjeldab korrakaitseorgan kainenema toimetamise protokollis isikul esinevaid joobetunnuseid.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Kui ilmsete joobeseisundile viitavate tunnustega isikust või joobeseisundis isikust, kelle puhul esineb käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud alus kainenema toimetamiseks, lähtub oht üksnes temale endale, korraldab politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võimaluse korral isiku toimetamise tema elu- või ööbimiskohta. Kui isikule on vaja osutada vältimatut abi, kutsub korrakaitseorgan välja kiirabiteenuse osutaja. Politsei arestimajja või arestikambrisse või vanglasse kainenema võib isiku toimetada üksnes juhul, kui tal puudub viibimiskoha kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil tuvastatud elu- või ööbimiskoht või kui sinna ei ole võimalik teda toimetada.

[RT I, 03.03.2021, 1- jõust. 04.03.2021]

(4) Kainenema toimetatud isiku suhtes teostatakse turvakontroll ja asjade läbivaatus. Kainenema toimetatud isikult võetakse hoiule raha, väärtasjad ja dokumendid, samuti esemed ja ravimid, mis võivad ohustada teda ennast või teist isikut.

(5) Kainenema toimetamisel on õigus kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

(6) Isiku kainenema toimetamise kohta koostatakse protokoll, mille vorminõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 43. Kainenema toimetatud isiku kinnipidamistingimused

(1) Kainenema toimetatud isikut hoitakse eraldi teistest kinnipeetud isikutest. Eri soost isikuid hoitakse eraldi kambrites.

(2) Kainenema toimetatud isiku ohutuse tagamiseks teda jälgitakse. Tervise halvenemisel kutsutakse kohale tervishoiutöötaja.

(3) Kainenema toimetatud isikut peetakse kinni kuni kainenemiseni, kuid mitte üle 12 tunni. Kui isik selle aja möödumisel ei ole sel määral kainenunud, et teda võiks lasta iseseisvalt lahkuda, kutsutakse tervishoiutöötaja tema terviseseisundit kindlaks tegema. Kui tervishoiutöötaja teeb kindlaks, et isiku terviseseisund ei võimalda teda lasta iseseisvalt lahkuda, võib isikut kinni pidada veel kuni 12 tundi. Isikut, kelle terviseseisund võimaldab tal iseseisvalt lahkuda ja kelle vabanemine langeb ajavahemikku kella 23.00-st kuni 7.00-ni, võib tema nõusolekul veel kinni pidada kuni kaheksa tundi, kui see on vajalik isiku tervist ähvardava ohu ennetamiseks. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Kainenema toimetatud joobeseisundis isiku arestimajja, arestikambrisse või vanglasse vastuvõtmise ning kinnipidamise ja vabastamise täpsemad tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega. [RT I, 03.03.2021, 1- jõust. 04.03.2021]

3. jaotis

Muud riikliku järelevalve erimeetmed

§ 44. Viibimiskeeld

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib ajutiselt keelata isiku viibimise teatud isiku läheduses või teatud kohas, kohustada teda selle isiku lähedusest või sellest kohast lahkuma või isikule või kohale teatud kaugusele lähenemisest hoiduma järgmistel juhtudel:

- 1) isiku elu või tervist ähvardava vahetu ohu korral;
- 2) ülekaaluka avaliku huvi kaitseks;
- 3) kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks või tõrjumiseks; [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]
- 4) kaitstava isiku või valvatava objekti ohutuse tagamiseks; [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]
- 5) süüteomenetluse läbiviimise tagamiseks või [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]
- 6) riikliku järelevalve meetme kohaldamise tagamiseks. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Korrakaitseorgan on kohustatud viibimiskeelu kohaldamise koha võimaluse korral arusaadavalt tähistama. Viibimiskeelu kohaldamise kohta ei ole vaja tähistada, kui viibimiskeeld kehtestatakse konkreetse isiku suhtes.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustel võib keelata isikute läbipääsu kindlaksmääratud ajal kindlaksmääratud kohast või juurdepääsu sellele kohale. Võimaluse korral tuleb säilitada isiku juurdepääs tema elu- või tööruumile.

(4) Viibimiskeeldu võib kohaldada kuni käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud aluse äralangemiseni.

(5) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgani ametiisik võib kohaldada viibimiskeeldu kuni 12 tundi. Üle 12 tunni võib viibimiskeeldu kohaldada üksnes prefekti või muu korrakaitseorgani juhi loal. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(6) Viibimiskeeldu rikkuva isiku suhtes on õigus kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

§ 45. Sõiduki peatamine

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgani ametiisik võib anda sõiduki- või maastikusõidukijuhile (edaspidi *sõidukijuht*) käega, sauaga, helkurkettaga või alarmsõiduki valgusseadme või valjuhääldi abil liikluseaduses kehtestatud korras märguande sõiduki või maastikusõiduki (edaspidi *sõiduk*) peatamiseks, kui see on vajalik ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks.

(2) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgani ametiisik võib anda veesõiduki peatamiseks märguande peatamissignaalina, kasutades rahvusvahelise signaalkoodi lippe, prožektoreid, pürotehnilisi vahendeid, raadiot, valjuhääldit või ruuporit, või muul arusaadaval viisil, kui see on vajalik ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks.

(3) Sõidukit peatav korrakaitseorgani ametiisik peab kandma vormiriietust. Kui sõiduki peatamine toimub sõidukist, peab sõiduk olema värvitud tähistatud alarmsõiduki kohta kehtiva korra kohaselt.

(4) Erandina võib sõiduki peatada tsiviilvärvides sõidukist valgusseadme abil, kasutades vajaduse korral valjuhääldit liikluseaduses kehtestatud korras. Sõidukist peatamise korral ei pea politseiametnik kandma vormiriietust, kui see ei ole täidetava ametiülesande olemusest või eesmärgist tulenevalt võimalik.

(5) Kui isik ei täida sõiduki peatamise märguannet, võib sõiduki sundpeatada, korraldades teesulu või kasutades sõiduki sundpeatamise vahendit või relva või muud erivahendit käesoleva seaduse 5. peatükis sätestatud korras. Ilma eelneva peatamise märguandeta võib sõiduki sundpeatada, kui see on vältimatult vajalik vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks või vahetult pärast kuriteo toimepanemist põgeneva kahtlustatava või põgeneva tagaotsitava isiku kinnipidamiseks.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 46. Isiku kinnipidamine

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib isiku kinni pidada, sulgedes ta ruumi või sõidukisse või piirates muul viisil olulisel määral tema füüsilist vabadust, kui see on vältimatult:

- 1) vahetult eelseisva kuriteo toimepanemise ärahoidmiseks;
- 2) isiku elu või kehalist puutumatus ähvardava vahetu ohu tõrjumiseks;
- 3) kohtu kehtestatud lähenemiskeelu tagamiseks;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

- 4) seaduses sätestatud alusel sundtoomiseks;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

- 5) terviseseisundi või vanuse tõttu abi vajava isiku üleandmiseks pädevale isikule abi osutamise eesmärgil ohu ennetamisel, väljaselgitamisel või tõrjumisel või korrarikkumise kõrvaldamisel;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

- 6) täiskasvanud saatjata alla 16-aastase lapse üleandmiseks tema vanemale või seaduslikule esindajale või lapse toimetamiseks tema vanema või seadusliku esindaja juurde või kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutusse seaduses sätestatud liikumispiirangu rikkumise kõrvaldamiseks avalikus kohas;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

- 7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politsei koostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalas koostöös ning millega muudetakse nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1986/2006 ning komisjoni otsus 2010/261/EL (ELT L 312, 07.12.2018, lk 56–106), artikli 32 alusel Schengeni infosüsteemi kantud isiku, keda tema enda turvalisuse huvides või kaitseks ohu eest on vaja ajutiselt paigutada turvalisse paika;

[RT I, 06.08.2022, 6- jõust. 16.08.2022]

- 8) hädaohus oleva lapse toimetamiseks ohutusse tingimustesse seadusliku esindaja nõusolekuta, kui lastekaitsetöötaja ei saa või ei saa õigel ajal lapse kaitseks sekkuda.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Kinnipeetud isikule tuleb viivitamata teatada talle arusaadavas keeles ja viisil tema kinnipidamise põhjus, teha teatavaks tema õigused ning anda võimalus teatada kinnipidamisest oma lähedasele. Kui kinnipeetud isik viibib seisundis, mille tõttu ta ei ole võimeline kinnipidamisest oma lähedasele teatama, teavitab korrakaitseorgan viivitamata tema lähedast, kui see on võimalik. Kui kinnipeetud isik on alaealine või muu piiratud teovõimega isik, teatab korrakaitseorgan isiku kinnipidamisest esimesel võimalusel tema seaduslikule esindajale, kui see on võimalik. Kinnipeetud isiku nõudmisel antakse talle võimalus teatada kinnipidamisest esindajale.

(3) Kinnipeetud isikule selgitatakse tema järgmisi õigusi:

- 1) õigus teada kinnipidamise põhjust;
- 2) õigus mitte olla kinni peetud üle 48 tunni ilma kohtu loata;
- 3) õigus teatada kinnipidamisest oma lähedasele ja esindajale;
- 4) õigus olla ära kuulatud;
- 5) õigus esitada vaie korrakaitseorgani juhile või kaebus halduskohtule;
- 6) õigus tutvuda riikliku järelevalve meetme protokolliga ning teha meetme tingimuste, käigu ja tulemuste ning protokolliga kohta avaldusi, mis protokollitakse.

(3¹) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 8 alusel kinni peetud laps toimetatakse ohututesse tingimustesse, andes ta üle lastekaitsetöötajale või lapse ohutust tagavale isikule. Lapse võib üle anda tema seaduslikule esindajale üksnes siis, kui lapse ohu sattumine ei olnud põhjustatud seadusliku esindaja tegevusest või tegevusetusest või kui temast tulenev oht on lõppenud. Lapse üleandmisega lõpeb tema kinnipidamine. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3²) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 8 alusel kinni peetud lapsest teavitatakse viivitamata lastekaitsetöötajat, kellele edastatakse esimesel võimalusel kinnipidamise protokoll koopia. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Kinnipidamisel on õigus kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

(5) Isikut võib kinni pidada kuni kinnipidamise kohaldamise aluse äralangemiseni, kuid mitte kauem kui 48 tundi. Isiku kinnipidamisel arestimajas või vanglas kohaldatakse vangistusseaduse 4. ja 7. peatükis sätestatud. [RT I, 03.03.2021, 1- jõust. 04.03.2021]

(6) Isiku kinnipidamise dokumenteerimise korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

(7) Massilise korratuse käigus on protokollimine kohustuslik, kui kinnipidamine kestab kauem kui kolm tundi, samuti juhul, kui seda nõuab kinnipeetud isik. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(8) Massilise korratuse käigus kinnipeetud isiku kinnipidamisel väljaspool arestimaja või vanglat tagatakse isikule inimväärsed tingimused ning võimaluse korral tagatakse ajutise kinnipidamisruumi videojälgitavus koos salvestamisega. [RT I, 03.03.2021, 1- jõust. 04.03.2021]

§ 47. Turvakontroll

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib kontrollida isikut või tema riietust vaatlemise ja kompimise teel või tehnilise vahendi või sellekohase väljaõppe saanud teenistuslooma abil, et olla kindel, et isiku valduses ei ole esemeid või aineid, millega ta võib ohustada ennast või teisi isikuid: [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

1) sisenemisel avaliku võimu organi ehitisse või territooriumile;

2) kui see on vajalik kaitstava isiku või valvatava objekti ohutuse tagamiseks; [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

3) kui see on vajalik kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks, kui isik viibib elutähtsas energia-, side-, signalisatsioon-, veevarustus- või kanalisatsioonisüsteemis, liikluskorralduse ehitises või seadmes või selle vahetus läheduses;

4) kui see on vajalik vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks; [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

5) kui isikult võib seaduse alusel võtta vabaduse või [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

6) kui käesolevas seaduses sätestatud meetme kohaldamisega kaasneb vajadus toimetada isik Politsei- ja Piirivalveametisse või muu haldusorgani asukohta. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Turvakontrolli teostab kompimise teel ametiisik, kes on isikuga samast soost. Kui see on vajalik vahetu ohu tõrjumiseks, võib turvakontrolli teha ametiisik, kes ei ole isikuga samast soost. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Turvakontrolli kohaldamisel on õigus kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

§ 48. Isiku läbivaatus

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib läbi vaadata isiku, sealhulgas isiku keha, kehaõõnsused, riided, riietes oleva või kehal kantava asja, kui:

1) on alust arvata, et isik kannab endaga kaasas asja või ainet, mille võib võtta seaduse alusel hoiule, hõivata või konfiskeerida;

2) see on vajalik kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks, kui isik viibib avaliku võimu toimimiseks tähtsas ehitises või selle vahetus läheduses või

3) see on vältimatult vajalik isikusamasuse tuvastamiseks.

(2) Isiku läbivaatuse teeb korrakaitseorgani ametiisik, kes on isikuga samast soost, samasoolise ametiisiku puudumisel tervishoiutöötaja. Kui see on vajalik kõrgendatud vahetu ohu tõrjumiseks, võib isiku läbi vaadata korrakaitseorgani ametiisik, kes ei ole isikuga samast soost.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Isiku läbivaatuseks, mis eeldab meditsiinilist protseduuri, toimetatakse isik tervishoiuteenuse osutaja juurde. Meditsiinilist protseduuri eeldavat läbivaatust võib teha ainult tervishoiutöötaja.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Korrakaitseorgan sõlmib tervishoiuteenuse osutajaga halduslepingu, milles nähakse ette isiku läbivaatuse koht ja viis ning vastutus, tasu suurus ja maksmise kord.

(5) Isiku läbivaatusel on õigus kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

§ 49. Vallasasja läbivaatus

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib valdaja nõusolekuta kontrollida meeleliselt või tehnilise vahendi või teenistuslooma abil vallasasja, sealhulgas avada uksi ja kõrvaldada muid takistusi, kui:

1) seda kannab kaasas isik, kes siseneb avaliku võimu organi ehitisse või territooriumile;

2) seda kannab kaasas isik, kelle suhtes võib seaduse alusel teostada turvakontrolli või keda võib seaduse alusel läbi vaadata;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

3) on alust arvata, et vallasasjas viibib isik, kellelt võib seaduse alusel võtta vabaduse või keda võib seaduse alusel läbi vaadata või kes on abitus seisundis;

4) on alust arvata, et selles on asju, mida võib käesoleva seaduse või muu seaduse alusel võtta hoiule, hõivata või konfiskeerida;

5) see on vajalik kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks isiku suhtes, kes viibib elutähtsas energia-, side-, signalisatsiooni-, veevarustus- või kanalisatsioonisüsteemis, liikluskorralduse ehitises või seadmes või selle vahetus läheduses;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

6) see on vajalik kaitstava isiku või valvatava objekti ohutuse tagamiseks või

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

7) see on vajalik seadusega või seaduse alusel kehtestatud nõuete täitmise tagamisel ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks, ning selliste nõuete täitmise kontrollimine on vallasasja läbi vaatava korrakaitseorgani pädevuses.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Asja omanikul või valdajal on õigus viibida asja läbivaatuse juures. Kui omanik või valdaja ei viibi asja läbivaatuse juures, võib ta määrata täisealise isiku, kellel on õigus viibida asja läbivaatuse juures.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Korrakaitseorgan võib asja läbi vaadata ilma käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikute juuresolekuta, kui see on vajalik vahetu ohu tõrjumiseks või kui nimetatud isikud tahtlikult takistavad käesolevas paragrahvis sätestatud meetme õiguspärasest kohaldamisest.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Kui valdaja isik on tuvastatav, tuleb teda esimesel võimalusel teavitada vallasasja läbivaatusest. Kui vallasasja läbivaatuse tagajärjel jääb valveta oluline varaline väärtus, tagab korrakaitseorgan kuni valdaja või muu õigustatud isiku saabumiseni vallasasja valve.

(5) Asja läbivaatusel võib kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

(5¹) Korrakaitseorgan võib võtta vallasasja läbivaatuse proove, samuti teostada mõõtmisi ja teha või tellida ekspertiisi ning jäädvustada olukorda pilti või heli salvestava seadmega.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(6) Käesolevas paragrahvis sätestatud meetme protokollimine on kohustuslik, välja arvatud juhul, kui isik siseneb avaliku võimu organi ehitisse või territooriumile vabatahtlikult või kui turvakontrolli kohaldatakse kaitstava isiku või valvatava objekti ohutuse tagamiseks.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 50. Valdusesse sisenemine

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib siseneda valdaja nõusolekuta tema valduses olevale piiratud või tähistatud kinnisasjale, ehitisse, eluruumi või ruumi, sealhulgas avada uksi, väravaid ja kõrvaldada muid takistusi, kui:

1) see on vajalik kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks või tõrjumiseks;

2) on alust arvata, et piiratud või tähistatud kinnisasjal, ehitises või ruumis viibib isik, kellelt võib võtta seaduse alusel vabaduse või kelle elu, tervis või kehaline puutumatus on tingituna tema abitust seisundist ohustatud;

3) see on vajalik seadusega või seaduse alusel kehtestatud nõuete täitmise tagamisel ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks, ning selliste nõuete täitmise tagamine on valdusesse siseneva korrakaitseorgani pädevuses.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustel siseneda valdusesse ohu väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või korrariikkumise kõrvaldamiseks, kui valdusest levivad väljapoole teist isikut oluliselt häirivad mõjutused ning nende kõrvaldamine ei ole muul viisil võimalik. Mõjutuse häirivuse hindamisel lähtutakse keskmisest objektiivselt isikust.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Valdusesse tuleb võimaluse korral siseneda valdaja või muu õigustatud isiku juuresolekul ja ajavahemikus kella 7.00-st kuni 23.00-ni. Äriruumidesse tuleb võimaluse korral siseneda nende töö- või lahtiolekuajal.

(4) Eluruumi tohib valdaja teadmises siseneda vaid siis, kui teda ei ole mõistlike pingutustega võimalik teavitada ja sisenemine on vajalik korrariikkumise või vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks. Ajavahemikus kella 23.00-st kuni 7.00-ni või eluruumi valdaja teadmises on isiku eluruumi sisenemine lubatud ainult juhul, kui see on vajalik:

1) korrariikkumise kõrvaldamiseks, kui valdusest levivad väljapoole teist isikut oluliselt häirivad kestvad või korduvad mõjutused ja nende kõrvaldamine ei ole muul viisil võimalik;

2) vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks.
[RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 13.07.2014]

(5) Kui valdaja isik on tuvastatav, tuleb esimesel võimalusel teavitada valdusesse sisenemisest. Kui valdusesse sisenemise tagajärjel jääb valduses valveta oluline varaline väärtus, tagab korrakaitseorgan kuni valdaja või muu õigustatud isiku saabumiseni valduse valve.

(6) Valdusesse sisenemisel võib kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

(7) Käesolevas paragrahvis sätestatud meetme protokollimine on kohustuslik.

§ 51. Valduse läbivaatus

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib valdaja nõusolekuta isiku valduses oleva piiratud või tähistatud kinnisasja, ehitise või ruumi läbi vaadata, sealhulgas vaadata läbi seal asuva asja ning avada ukse, väravaid või kõrvaldada muid takistusi:

1) kui on alust arvata, et piiratud või tähistatud kinnisasjal, ehitises või ruumis viibib isik, kellelt võib võtta seaduse alusel vabaduse või kelle elu, tervis või kehaline puutumatus on tingituna tema abitust seisundist ohustatud;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

2) kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

3) kui see on vajalik seadusega või seaduse alusel kehtestatud nõuete täitmise tagamisel ohu ennetamiseks, väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või korrariikkumise kõrvaldamiseks, ning selliste nõuete täitmise kontrollimine on valdust läbi vaatava korrakaitseorgani pädevuses.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Isiku valduses oleva eluruumi läbivaatus ning äriruumi läbivaatus väljaspool selle töö- või lahtiolekuajaga on lubatud ainult läbivaadatava elu- või äriruumi asukohajärgse halduskohtu eelneval loal. Kui halduskohtu luba ei ole võimalik taotleda vahetu kõrgendatud ohu tõrjumise vajaduse tõttu, võib korrakaitseorgan valduse läbi vaadata ilma halduskohtu loata. Sellisel juhul on korrakaitseorgan kohustatud loa taotlema tagantjärele. Kohtunik otsustab valduse läbivaatuseks loa andmise või selle pikendamise halduskohtumenetluse seadustikus haldustoiminguks loa andmiseks ettenähtud korras. Kui kohus keeldub loa andmisest, on korrakaitseorgan kohustatud viivitamata lõpetama valduse läbivaatuse.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Ajavahemikus kella 23.00-st kuni 7.00-ni on isiku eluruumi läbivaatus lubatud ainult juhul, kui see on vajalik vahetu kõrgendatud ohu tõrjumiseks.

(4) Piiratud või tähistatud kinnisasja, ehitise või ruumi valdajal on õigus viibida valduse läbivaatuse juures. Kui valdaja ei viibi läbivaatuse juures, võib ta määrata täisealise isiku, kellel on õigus viibida valduse läbivaatuse juures.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4¹) Korrakaitseorgan võib valduse läbi vaadata ilma käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud isikute juuresolekuta, kui see on vajalik vahetu ohu tõrjumiseks või kui nimetatud isikud tahtlikult takistavad käesolevas paragrahvis sätestatud meetme õiguspärasest kohaldamisest.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) Kui valdaja isik on tuvastatav, tuleb teda esimesel võimalusel teavitada valduse läbivaatusest. Kui valduse läbivaatuse tagajärjel jääb valduses valveta oluline varaline väärtus, tagab korrakaitseorgan kuni valdaja või muu õigustatud isiku saabumiseni valduse valve.

(6) Valduse läbivaatusel võib kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

(6¹) Korrakaitseorgan võib võtta valduse läbivaatusel proove, samuti teostada mõõtmisi ja teha või tellida ekspertiisi ning jäädvustada olukorda pilti või heli salvestava seadmega.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(7) Käesolevas paragrahvis sätestatud meetme protokollimine on kohustuslik.

§ 52. Vallasasja hoiulevõtmine

(1) Politseil või seaduses sätestatud juhul muul korrakaitseorganil on õigus võtta vallasasi hoiule:

1) vahetu ohu tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks;

2) asja omaniku või valdaja kaitseks asja kaotamise, hävimise või olulise kahjustamise vahetu ohu eest, kui samal ajal on ohus avalik huvi;

3) kui seaduse alusel on asja valdamiseks vaja luba, mis asja valdaval isikul puudub;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

4) kui asja valdab isik, kellelt on seaduse alusel võetud vabadus, ning on oht, et isik kasutab asja enda või teise isiku tapmiseks või vigastamiseks või võõra asja kahjustamiseks või põgenemiseks;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

5) kui vallasasja on lubatud käesoleva seaduse § 49 alusel läbi vaadata ning hoiulevõtmine on vajalik, et võtta vallasasja kohta proovi, samuti teostada vallasasja mõõtmisi või teha ekspertiisi või

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

6) kui turvakontrolli käigus on tuvastatud ese, mis ei ole seadusega keelatud, kuid võib ohustada isikut ennast või teist isikut.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Hoiulevõetud asja hoiab korrakaitseorgan. Kui korrakaitseorganil ei ole asja omadustest tulenevalt võimalik või otstarbekas asja hoida, võib korrakaitseorgan anda asja hoiule muule isikule, kellel on täidetud selleks vajalikud tingimused. Korrakaitseorgan või muu isik, kellele asi on hoiule antud, peab hoidma asja selle säilimist tagaval viisil.

(3) Isikule, kellelt asi hoiule võetakse, väljastab korrakaitseorgan viivitamata asja hoiulevõtmise protokoll koopia, milles märgitakse korrakaitseorgan, kes hoiulevõtmist kohaldab, hoiulevõtmise aeg ja põhjus ning hoiulevõetava asja kirjeldus. Kui isik, kellelt asi hoiule võetakse, ei ole asja omanik ega selle seaduslik valdaja või kui asja ei võetud hoiule isikult ning omanik või seaduslik valdaja on tuvastatav, teavitab korrakaitseorgan omanikku või seaduslikku esindajat asja hoiulevõtmisest viivitamata.

(4) Hoiulevõetud asja omanikule või seaduslikule valdajale luuakse viivitamata pärast hoiulevõtmise aluse äralangemist võimalus asi kätte saada.

(5) Vallasasja hoiulevõtmiseks võib kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

(6) Käesolevas paragrahvis sätestatud meetme protokollimine on kohustuslik, välja arvatud lõike 1 punktis 6 sätestatud juhul.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 53. Hoiulevõetud vallasasja müümine või hävitamine

(1) Korrakaitseorgani korralduse alusel müüb hoiulevõetud asja kohtutäitur avalikul enampakkumisel täitemenetluse seadustikus vallasasjade müügiks sätestatud korras, kui:

1) tegemist on kiiresti rikneva või muul viisil kiiresti väärtust kaotava asjaga;

2) asja hoidmine ja korrashoid on ebaproportsionaalselt kulukas või raske;

3) asja ei ole võimalik hoida viisil, mis tagaks asjast lähtuvate ohtude tõrjumise;

4) asja ei ole võimalik tagastada selleks õigustatud isikule ühe aasta jooksul hoiulevõtmise päevast arvates, ilma et see tooks samal ajal kaasa uue vajaduse asja hoiulevõtmiseks korrakaitseorgani poolt, või

5) selleks õigustatud isik ei ole asja korrakaitseorganilt pärast asja hoiulevõtmise aluse äralangemist vastu võtnud talle kirjalikult teatavaks tehtud tähtpäevaks, kui teade sisaldas hoiatust, et vastuvõtmata jätmise korral asi müüakse.

(2) Asja hindab kohtutäitur, lähtudes asja harilikust väärtusest. Kui kohtutäituril ei ole võimalik hinda määrata, laseb kohtutäitur hindamise korraldada eksperdil.

(3) Asja müügist saadud tulemist arvatakse maha asja hoidmise kulud ja täitekulud ning ülejäänud summa makstakse välja asja endisele omanikule. Asja hoidmise kuludeks loetakse nii korrakaitseorgani kui ka kohtutäituri kantud kulud. Kui omanik ei võta summat vastu ühe aasta jooksul asja müümisest arvates, kantakse see riigituludesse.

(4) Kui asja müümine avalikul enampakkumisel ei ole võimalik või kui enampakkumise korraldamise kulud ületavad asja väärtuse, võib kohtutäitur asja müüa avaliku enampakkumiseta täitemenetluse seadustikus vallasasjade müügiks sätestatud korras.

(5) Kui võib eeldada, et asja ei ole võimalik müüa avalikul enampakkumisel ega muul viisil, või kui kohtutäituril ei õnnestu vara müüa, korraldab korrakaitseorgan asja hävitamise või pöörab selle riigi omandisse.

(6) Enne asja müümist, hävitamist või riigi omandisse pööramist teavitab korrakaitseorgan sellest tuvastatud omanikku või seaduslikku valdajat.

(7) Pärast asja müümist, hävitamist või riigi omandisse pööramist on korrakaitseorgan kohustatud viivitamata väljastama tuvastatud omanikule või seaduslikule valdajale selle kohta kirjaliku teatise.

(8) Kohtutäituri tasu müügi korraldamise eest sätestatakse kohtutäituri seaduses.

(9) Käesolevas paragrahvis sätestatud meetme protokollimine on kohustuslik. Vallasasja müümise dokumenteerib kohtutäitur, hävitamise või riigi omandisse pööramise korrakaitseorgan.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

4. peatükk

Avalikus kohas käitumise nõuded

1. jagu

Avalikus kohas käitumise üldnõuded

§ 54. Avalik koht

Avalik koht on määratlemata isikute ringile kasutamiseks antud või määratlemata isikute ringi kasutuses olev maa-ala, ehitis, ruum või selle osa, samuti ühissõiduk.

§ 55. Avalikus kohas käitumise üldnõuded

(1) Avalikus kohas on keelatud käituda teist isikut häirival või ohtu seadval viisil, eelkõige:

1) teist isikut lüüa, tõugata, kakelda, loopida asju teise isiku, looma või asja pihta neid ohtu seades või käituda muul viisil vägivaldselt;

2) teist isikut sõnaga, žestiga või muul moel solvata, hirmutada või ähvardada;

3) viibida alasti, kui see oluliselt häirib teisel isikul koha sihipärast kasutamist. Kohaliku omavalitsuse üksusel on õigus määrata oma territooriumil kindlaks kohad, kus alasti viibimist ei loeta, sõltumata asjaoludest, teisi isikuid häirivaks;

4) pakkuda isikut häirival viisil talle kaupa või teenust või häirival viisil kerjata või müüa kaupa või osutada teenust viisil, mis ülemäära häirib tegevuskoha läheduses viibivaid inimesi;

[RT I, 04.01.2021, 1- jõust. 01.05.2021]

5) tarbida alkoholi ühissõidukipeatuses, teeliikluses osalevas avalikus kasutuses olevas ühissõidukis, koolieelse lasteasutuse, lasteaia-alkkooli, põhikooli, gümnaasiumi, kutseõppeasutuse, huvialakooli, noortelaagri, tervishoiuteenuse osutaja ning hoolekandeadususe ehitises ja territooriumil või selle osas õppe- ja kasvatustegevuse või tervishoiuteenuse osutamise ajal, samuti lastele suunatud avalikul kogunemisel;

[RT I, 31.12.2014, 2- jõust. 10.01.2015]

6) magada või telkida viisil, mis oluliselt häirib teisel isikul koha sihipärast kasutamist;

7) reostada, rikkuda, hävitada või ümber paigutada avalikus kasutuses olevat asja või kasutada seda muul kui ettenähtud otstarbel, sealhulgas panna jäätmeid mujale kui selleks ettenähtud kohta, reostada veekogu või purskkaevu või

8) viibida ilma omaniku või valdaja loata asjakohaselt tähistatud varisemisohtlikus või muus ohutuse tagamiseks piiratud kohas, välja arvatud juhul, kui sellises kohas viibitakse ohu tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks.

[RT I, 31.12.2014, 2- jõust. 10.01.2015]

(2) Avalikus kohas on alkoholi või toidugruppi mittekuuluva joovet tekitava aine tarbimine keelatud. Alkoholi tarbimine avalikus kohas on lubatud järgmistel juhtudel:

1) alkoholiseaduse § 40 lõike 1 punktides 2, 3–6, 9 ja 10 nimetatud kohtades;

[RT I, 04.01.2021, 1- jõust. 01.05.2021]

2) avalikul üritusel või selle piiritletud alal, kus kohalik omavalitsus on lubanud alkoholi jaemüüki kohapeal tarbimiseks;

3) kohaliku omavalitsuse üksuse poolt käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel määratud kohtades.

[RT I, 31.12.2014, 2- jõust. 10.01.2015]

(3) Kohaliku omavalitsuse üksus võib üldkorraldusega määrata kindlaks avalikud kohad, kus on alkoholi tarbimine lubatud. Kohaliku omavalitsuse üksus ei või lubada alkoholi tarbida kohas, kus seda loetakse

käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 5 kohaselt häirivaks. Kohaliku omavalitsuse üksuse üldkorraldusega määratud kohad, kus on alkoholi tarbimine lubatud, peavad olema selgelt ja arusaadavalt tähistatud. [RT I, 31.12.2014, 2- jõust. 10.01.2015]

§ 56. Ülemäärase müra ja valgusefektide tekitamise ning saastamise keeld

- (1) Avalikus kohas on keelatud tekitada teist isikut oluliselt häirivat müra või valgusefekte.
- (2) Mujal kui avalikus kohas on ajavahemikus kella 22.00-st kuni 6.00-ni, puhkepäevale eelneval ööl kella 00.00-st kuni 7.00-ni, keelatud tekitada kestvalt või korduvalt teist isikut oluliselt häirivat müra või valgusefekte.
- (3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud ei kohaldata müra ja valgusefektide suhtes, mis on tekitatud:
 - 1) päästetöö käigus või alarmsõiduki poolt;
 - 2) kohaliku omavalitsuse loa alusel või
 - 3) ööl vastu 1. jaanuari, ööl vastu 25. veebruari või 24. juunit.
- (4) Avalikuks kohaks olevas hoones või ühissõidukis on keelatud õhu saastamine teist isikut oluliselt häirival viisil.

§ 57. Käitumise häirivuse hindamine

Käesoleva seaduse §-des 55 ja 56 sätestatud käitumise häirivuse hindamisel lähtutakse keskmisest objektiivsest isikust ja eesmärgist, milleks avalikku kohta tavapäraselt kasutatakse ning selle piirkonna tavadest.

§ 57¹. Avalikus kohas käitumise üldnõuete üle riikliku järelevalve teostamine

Avalikus kohas käitumise üldnõuete järgimise üle teostavad riiklikku järelevalvet:

- 1) politsei;
- 2) valla- või linnavalitsus.

[RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 13.07.2014]

§ 57². Riikliku järelevalve erimeetmed

(1) Korrakaitseorgan võib käesoleva seaduse §-s 55 sätestatud avalikus kohas käitumise üldnõuete üle riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada käesoleva seaduse §-des 30, 31, 32, 34, 44, 49, 50, 51 ja 52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid käesolevas seaduses sätestatud alusel ja korras.

(2) Politsei- ja Piirivalveamet võib lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud erimeetmetele kohaldada riikliku järelevalve teostamiseks ka käesoleva seaduse §-des 33, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 46, 47 ja 48 sätestatud erimeetmeid käesolevas seaduses sätestatud alusel ja korras.

[RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 13.07.2014]

2. jagu Avalik kogunemine

1. jaotis Avalik koosolek ja avalik üritus

§ 58. Avalik kogunemine

- (1) Avalik kogunemine on avalik koosolek või avalik üritus.
- (2) Avalik koosolek (edaspidi *koosolek*) on inimeste koos olemine avalikus kohas ühise eesmärgiga kujundada või väljendada oma meelsust.
- (3) Avalik üritus (edaspidi *üritus*) on avalikus kohas toimuv ja avalikkusele avatud lõbustusüritus, võistlus, etendus, kaubandusüritus või muu sellesarnane inimeste koos olemine, mis ei ole koosolek.

§ 59. Ürituse korraldamise ja pidamise nõuded

- (1) Kohaliku omavalitsuse üksuse haldusterritooriumil ürituse korraldamise ja pidamise nõuded kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu määrusega.
- (2) Spordiürituse korraldamise ja pidamise nõuded sätestab spordiseadus.

§ 60. Kohustus anda teavet

(1) Kohaliku omavalitsuse üksus on kohustatud viivitamata teavitama asukohajärgset prefektuuri tema haldusterritooriumil peetavast üritusest, kui omavalitsuse üksust on käesoleva seaduse §-s 59 ette nähtud korras ürituse pidamise soovist teavitatud ning omavalitsuse üksus on ürituse korraldamisega nõustunud.

(2) Kui üritusel kasutatakse auditi kohustusega seadet seadme ohutuse seaduse tähenduses, teavitab kohaliku omavalitsuse üksus tema haldusterritooriumil peetavast üritusest Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit, kui omavalitsuse üksust on käesoleva seaduse §-s 59 ettenähtud korras ürituse pidamise soovist teavitatud ning omavalitsuse üksus on ürituse korraldamisega nõustunud. Teavitada tuleb mõistliku aja jooksul enne ürituse toimumist.

[RT I, 12.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

2. jaotis Koosoleku korraldamise ja pidamise nõuded

§ 61. Koosoleku korraldamine eriolukorra, erakorralise ja sõjaseisukorra ajal

Koosoleku korraldamine ja pidamine eriolukorra, erakorralise seisukorra ja sõjaseisukorra ajal toimub käesolevas seaduses sätestatud korras hädaolukorra, erakorralise seisukorra või riigikaitseseaduses sätestatud erisustega.

[RT I, 12.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

§ 62. Keelatud koosolek

Keelatud on korraldada või pidada koosolekut, mis:

- 1) on suunatud Eesti Vabariigi iseseisvuse ja sõltumatuse vastu või põhiseadusliku korra vägivaldsele muutmisele;
- 2) õhutab vägivaldselt rikkuma Eesti Vabariigi territoriaalset terviklikkust;
- 3) õhutab vihkamist, vägivalda või diskrimineerimist rahvuse, rassi, nahavärvi, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, seksuaalse sättumuse, poliitiliste veendumuste või varalise või sotsiaalse seisundi alusel või
- 4) mille eesmärgiks on kuritegude toimepanemine või nendele õhutamine.

§ 63. Koosoleku pidamiseks keelatud koht

Keelatud on pidada koosolekut:

- 1) eriti ohtliku nakkushaiguse epideemilise leviku alal;
- 2) piiripunktis ja Euroopa Liidu välispiirile lähemal kui 100 meetrit;
- 3) üle 1000-voldise nimipingega elektripaigaldise kaitsevööndis või
- 4) muus kohas, kus see on seadusega keelatud.

§ 64. Koosoleku korraldaja

(1) Koosolekut võib korraldada:

- 1) täisealine ja teovõimeline füüsiline isik, kes on Euroopa Liidu kodanik või pikaajalise elaniku elamisloaga või alalise elamisõiguse alusel Eestis viibiv välismaalane või
- 2) juriidiline isik.

(2) Juriidilisest isikust koosoleku korraldaja määrab teovõimelise füüsilise isiku, kes kannab tema eest koosoleku korraldaja õigusi ja kohustusi. Füüsiline isik annab määramiseks oma eelneva nõusoleku kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Koosoleku korraldaja on kohustatud säilitama nõusoleku vähemalt ühe aasta möödumiseni koosoleku pidamise viimasest päevast.

(3) Koosoleku korraldaja on kohustatud:

- 1) tagama koosoleku rahumeelse pidamise ja koosolekust osavõtjate ohutuse;
- 2) tagama, et koosoleku pidamisel kasutatavad esemed ei ohusta koosolekul mitteosalevaid isikuid, vara või keskkonda;
- 3) lõpetama viivitamata koosoleku, kui koosolekuga tekitatakse oluline või kõrgendatud vahetu oht või ilmnevad käesoleva seaduse §-s 62 nimetatud asjaolud;
- 4) olema käesoleva seaduse § 68 lõike 2 punktis 5 või 6 nimetatud sidevahendi abil kättesaadav koosolekuteate esitamisest kuni ühe päeva möödumiseni koosoleku lõppemisest;
- 5) täitma politsei või muu pädeva korrakaitseorgani antud korraldusi korra tagamiseks koosolekul;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

- 6) tagama koosoleku pidamise kohast käesoleva seaduse § 68 lõike 2 punktis 9 nimetatud konstruktsioonide eemaldamise mõistliku aja jooksul pärast koosoleku lõppemist ja

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

7) tagama pärast avaliku koosoleku lõppemist selle pidamise kohas koosoleku tõttu tekkinud jäätmete koristamise.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Koosoleku korraldaja võib kohustada koosolekul jämedalt korda rikkuvat isikut koosolekult lahkuma.

§ 65. Koosoleku korrapidaja

(1) Kui koosolek toimub väljaspool hoonet või kogunemiste korraldamiseks ettenähtud rajatist, on koosoleku korraldaja kohustatud määrama piisava arvu korrapidajaid korra tagamiseks koosolekul või täitma ise korrapidaja ülesandeid. Kui koosoleku korraldaja on sõlminud turvaettevõtjaga lepingu korra tagamiseks koosolekul, loetakse koosolekul korda tagava turvaettevõtja turvatöötaja koosoleku korrapidajaks.

(2) Koosoleku korrapidaja on kohustatud:

1) abistama koosoleku korraldajat käesoleva seaduse § 64 lõike 3 punktides 1, 2 ja 5 nimetatud kohustuste täitmisel;

2) viibima koosoleku ajal koosoleku pidamise kohas ja

3) kandma koosoleku ajal korrapidajana äratundmist võimaldavat märgistust.

§ 66. Koosolekust osavõttev isik

Koosolekust osavõttev isik on kohustatud:

1) täitma koosoleku korraldaja või korrapidaja korraldusi korra tagamiseks koosolekul ja

2) lahkuma käesoleva seaduse § 64 lõikes 4 nimetatud juhul viivitamata koosolekult.

§ 67. Eelnev teatamine koosoleku pidamisest

(1) Koosoleku korraldaja teatab koosoleku pidamise koha prefektuurile hiljemalt neli tööpäeva, kuid mitte varem kui kolm kuud enne koosoleku pidamise päeva koosolekust, kui:

1) selle pidamine nõuab liikluse ümberkorraldamist või

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

2) see on kavas pidada väljaspool hoonet või kogunemiseks ette nähtud rajatist ja selle pidamiseks on kavas püstitada telk, lava, tribüün või muu suuremõtmeline konstruktsioon või kasutada heli- või valgustusseadmeid või see võib muul moel häirida või takistada hoone või rajatise valduse tavapärasest teostamist.

[RT I, 31.12.2014, 2- jõust. 10.01.2015]

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud koosolekut on kavas pidada mitme prefektuuri tööpiirkonnas, esitatakse teade vähemalt ühele neist prefektuuridest.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Iseeneslikult kogunenud koosolekust (spontaankoosolek) ei ole vaja eelnevalt teatada.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud koosolekust, millest ei ole selle kiireloomulise pidamise vajaduse tõttu võimalik ette teatada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul, tuleb teatada viivitamata pärast koosoleku pidamise vajaduse tekkimist.

§ 68. Koosolekuteade

(1) Teade koosoleku pidamise kohta esitatakse kirjalikult koosoleku korraldaja või tema esindamiseks õigust omava isiku poolt allkirjastatuna.

(2) Teates märgitakse:

1) koosoleku eesmärk;

2) koosoleku pidamise koht ja, kui see on teada, liikumismarsruut;

3) koosolekust osavõtjate eeldatav arv;

4) koosoleku alguse ja eeldatava lõpu kuupäev ja kellaaeg;

5) koosoleku korraldaja ees- ja perekonnanimi, isikukood või sünniaeg ja sidevahendi andmed, samuti selle mittejuriidilisest isikust ühenduse nimi, kelle nimel koosolek korraldatakse;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

6) kui koosoleku korraldab juriidiline isik, siis juriidilise isiku nimi ja registrikood ning juriidilise isiku eest koosoleku korraldaja õigusi teostava isiku nimi, isikukood või sünniaeg ja sidevahendi andmed;

7) korrapidajate olemasolu korral nende nimed ja isikukoodid; kui korda peab turvaettevõtja, siis tema nimi, registrikood ja sidevahendi andmed;

8) teave koosolekul kasutatavate heli- või valgustusseadmete kohta;

9) teave koosoleku pidamiseks püstitatavate telkide, lavade, tribüünide või muude suuremõtmeliste konstruktsioonide kohta.

(3) Kui koosolekuteade vastab käesolevas paragrahvis sätestatud nõuetele, võtab prefektuur teate vastu ja väljastab koosoleku korraldajale viivitamata kirjaliku teatise koosolekuteate saamise kohta.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Prefektuur on kohustatud edastama koosolekuteates märgitud teabe koosoleku pidamise koha linna- või vallavalitsusele, koosoleku pidamise kohas kiirabiteenust osutavale isikule ja päästeasutusele ning koosoleku pidamise koha ees või vahetus läheduses asuva hoone või rajatise valdajale viivitamata pärast teate saamist. Kui koosolekut on kavas pidada avalikult kasutataval teel, mille omanik ei ole riik või kohaliku omavalitsuse üksus, tuleb koosolekuteates märgitud teave edastada ka tee omanikule.

[RT I, 31.12.2014, 2- jõust. 10.01.2015]

(5) Kui koosoleku pidamine nõuab liikluse ümberkorraldamist, on koosolekuteates märgitud teabe saanud linna- või vallavalitsus kohustatud tagama liikluse ümberkorraldamise saadud teabele kohaselt. Linna- või vallavalitsusel on õigus nõuda koosoleku korraldajalt täiendavat teavet, mis on vajalik liikluse ümberkorraldamise viisi määramiseks.

(6) Prefektuur registreerib ja säilitab koosolekuteate. Koosolekuteates märgitud teave, välja arvatud isikukood, sünniaeg ja füüsilise isiku elukoht, on avalik ning avaldatakse enne koosoleku algust politsei veebilehel.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(7) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohaldatakse ka juhul, kui koosoleku korraldaja soovib esitada teate käesoleva seaduse § 67 lõikes 1 nimetatuta koosoleku pidamise kohta.

3. jaotis

Koosoleku korraldamise ja pidamisega seotud riikliku järelevalve erimeetmed

§ 69. Koosoleku pidamise aja või koha muutmine

(1) Prefekt võib kohustada koosoleku korraldajat muutma koosoleku pidamise aega või kohta, kui:

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

1) eelnevalt on vastu võetud teade samas kohas samal ajal teise koosoleku pidamise kohta või kui on ülekaalukas avalik huvi korraldada samas kohas samal ajal teine avalik kogunemine ning mitut avalikku kogunemist samal ajal selles kohas pidada ei ole võimalik;

2) see on vältimatu, et hoida ära kõrgendatud vahetu oht või seda tõrjuda.

(2) Kui koosolekut on kavas pidada mitme prefektuuri tööpiirkonnas, on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigus Politsei- ja Piirivalveameti peadirektoril.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Käesoleva seaduse § 67 lõikes 1 nimetatud koosoleku korraldaja esitab muudetud aja või kohaga koosoleku kohta uue koosolekuteate §-le 68 kohaselt.

§ 70. Turvalisuse tagamine koosolekul

(1) Politsei võib kohustada koosoleku korraldajat:

1) suurendama korrapidajate arvu koosolekul, kui on alust arvata, et määratud korrapidaja ei suuda koosoleku korraldajat piisavalt abistada käesoleva seaduse § 64 lõike 3 punktides 1, 2 ja 5 sätestatud kohustuste täitmisel, või

2) asendama määratud korrapidaja teise isikuga, kui on alust arvata, et see isik ei ole võimeline täitma koosoleku korrapidaja ülesandeid.

(2) Prefekt võib kohustada koosoleku korraldajat täitma käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatuta kohustusi, kui see on vältimatu kõrgendatud ohu ennetamiseks või tõrjumiseks.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Kui koosolekut on kavas pidada mitme prefektuuri tööpiirkonnas, on käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud õigus Politsei- ja Piirivalveameti peadirektoril.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 71. Isiku eemaldamine koosolekult

(1) Politsei võib eemaldada koosolekult isiku, kui see on vältimatu ja vähem riivav meede kui koosoleku lõpetamine ning kui:

1) eemaldatavast isikust lähtub vahetu kõrgendatud oht;

2) tema käitumises ilmnevad käesoleva seaduse §-s 62 nimetatud asjaolud või

3) on vaja tõrjuda vahetu oht eemaldatava isiku elule või kehalisele puutumatusel ja seda ei ole võimalik tõrjuda, kohaldades muud meedet, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 73 nimetatud meede.

(2) Isiku eemaldamiseks koosolekult on õigus kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu.

§ 72. Koosoleku keelamine

(1) Prefekt võib koosoleku pidamise keelata, kui:

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

1) koosoleku korraldaja ei nõustu käesoleva seaduse § 69 alusel talle pandud piiranguga või ei järgi seda piirangut või

2) on alust arvata, et koosoleku pidamine tekitab kõrgendatud vahetu ohu ning ohtu ei ole võimalik tõrjuda vähem riivavat meetet kasutades.

(2) Kui koosolekut on kavas pidada mitme prefektuuri tööpiirkonnas, on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigus Politsei- ja Piirivalveameti peadirektoril.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Kui keelatakse käesoleva seaduse § 67 lõikes 1 nimetatud koosoleku pidamine, on prefektuur kohustatud edastama otsuse koosoleku pidamise keelamise kohta viivitamata koosoleku pidamise koha linna- või vallavalitsusele, koosoleku pidamise kohas kiirabiteenust osutavale isikule ja kohalikule päästeasutusele.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 73. Koosoleku lõpetamine ja laialisaatmine

(1) Politsei annab koosoleku korraldajale korralduse lõpetada koosolek, kui koosoleku pidamine on keelatud käesoleva seaduse § 62 või 72 alusel või koosolekut peetakse käesoleva seaduse §-s 63 nimetatud kohas.

(2) Politsei võib anda koosoleku korraldajale korralduse lõpetada koosolek, kui:

1) koosoleku korraldaja ei järgi koosoleku läbiviimisel käesoleva seaduse § 69 või 70 alusel talle pandud piirangut;

2) koosoleku pidamine tekitab vahetu kõrgendatud ohu ning ohtu ei ole võimalik tõrjuda vähem riivavat meetet kasutades või

3) koosolekust osavõtjate elu või kehalist puutumatust ähvardab vahetu oht, mida ei ole võimalik tõrjuda vähem riivavat meetet kasutades.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud korralduse andmine koosoleku korraldajale ei ole võimalik või ei anna tulemusi, annab politsei korralduse koosolek lõpetada koosolekul osalevatele isikutele.

(4) Politsei võib käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud juhtudel takistada isikute kogunemist koosoleku pidamise kohta.

(5) Kui koosolekul osalev isik ei täida korraldust lõpetada koosolek, võib tema suhtes kohaldada vahetut sundi nii kaua, kui see on koosoleku laialisaatmiseks vältimatu.

5. peatükk Vahetu sund

§ 74. Vahetu sund

(1) Vahetu sund on füüsilise isiku (edaspidi *isik*), looma või asja mõjutamine füüsilise jõu, erivahendi, relva või lahingumoonaga.

[RT I, 14.03.2023, 21- jõust. 15.03.2023]

(2) Erivahend on loom või asi, mis on ette nähtud isiku, looma või asja füüsiliseks mõjutamiseks ja mis ei ole relv.

(3) Relv on tulirelv või muu relv relvaseaduse tähenduses.

(4) Lahingumoon on lahingumoon relvaseaduse § 83³lõike 2 tähenduses.

[RT I, 14.03.2023, 21- jõust. 15.03.2023]

§ 75. Vahetu sunni kohaldamise pädevus

(1) Füüsilist jõudu, erivahendit või relva võib kasutada politsei. Muu korrakaitseorgan võib füüsilist jõudu, erivahendit või relva kasutada ainult seaduses sätestatud juhul.

(1¹) Lahingumoon võib kasutada Politsei- ja Piirivalveamet, Kaitsepolitseiamet ja Kaitsevägi.

[RT I, 14.03.2023, 21- jõust. 15.03.2023]

(2) Politseile ja muule pädevale korrakaitseorganile lubatud relvade (teenistusrelvade) ning erivahendite liigid sätestab seadus.

(3) [Kehtetu -RT I, 09.03.2018, 1- jõust. 01.07.2018]

(4) [Kehtetu -RT I, 09.03.2018, 1- jõust. 01.07.2018]

§ 76. Vahetu sunni kohaldamise lubatavus

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib kohaldada vahetut sunni ainult juhul, kui isikule kehtiva haldusaktiga ohu väljaselgitamiseks, tõrjumiseks või korrarikkumise kõrvaldamiseks pandud kohustuse täitmise tagamine muu haldussunnivahendiga ei ole võimalik või ei ole õigel ajal võimalik. Kui käesoleva seaduse § 78 lõikes 1 nimetatud hoiatusega määratakse isikule haldusakti täitmise tähtaeg, võib vahetut sunni kohaldada, kui isik jätab haldusakti tähtaegselt täitmata.

(2) Vahetut sunni on lubatud kohaldada ilma eelneva kohustava haldusaktita, kui haldusakti andmine ei ole võimalik vahetu kõrgendatud ohu tõrjumise või korrarikkumise kõrvaldamise kiire vajaduse tõttu.

(3) Vahetut sunni ei ole lubatud kohaldada ütluse, arvamuse või seletuse saamiseks.

§ 77. Abi andmine vigastatud isikule

Kui vahetu sunni kohaldamisega tekitatakse isikule kehavigastus, on korrakaitseorgan kohustatud tagama isikule esimesel võimalusel esmaabi andmise ning vajaduse korral kiirabi kutsumise.

§ 78. Vahetu sunni eest hoiatamine

(1) Enne vahetu sunni kohaldamist on korrakaitseorgan kohustatud hoiatama isikut, kelle suhtes või kelle omandis või valduses oleva looma või asja suhtes ta kavatses vahetut sunni kohaldada. Võimaluse korral määratakse hoiatuses käesoleva seaduse § 76 lõikes 1 nimetatud haldusakti täitmiseks tähtaeg, mis võimaldab haldusakti adressaadil kohustuse täita.

(2) Kui hoiatus on tehtud kirjalikult, kordab korrakaitseorgani ametiisik hoiatust suuliselt, enne kui asub vahetut sunni kohaldama.

(3) Rahvahulga vastu vahetu sunni kohaldamisest tuleb isikuid võimaluse korral eelnevalt hoiatada arvestusega, et soovijatel oleks võimalik vabatahtlikult eemalduda. Rahvahulga vastu vahetut sunni kohaldades ei pea isikuid hoiatama nende suhtes tehnilise tõkke kasutamisest.

(4) Hoiatamisest võib loobuda ainult juhul, kui hoiatamine ei ole võimalik vahetu kõrgendatud ohu tõrjumise või korrarikkumise kõrvaldamise kiire vajaduse tõttu. Tulirelva kasutamisest hoiatamise eest rahvahulga vastu ei või loobuda.

§ 78¹. Erivahendid

Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgani ametiisiku erivahendid on:

- 1) käerauad;
- 2) jalarauad;
- 3) sidumisvahend;
- 4) rahustussärk, -tool või -voodi;
- 5) teenistusloom;
- 6) tehniline tõke;
- 7) sõiduki sundpeatamise vahend;
- 8) veekahur;
- 9) [kehtetu -RT I, 14.03.2023, 21- jõust. 15.03.2023]
- 10) eriotstarbeline lõhkamiseseadeldis, mida ei kasutata inimese vastu;
- 11) eriotstarbeline valgus- ja heliseadeldis;
- 12) eriotstarbeline värvimis- ja märgistusvahend.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 78². Teenistusrelvad

Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgani ametniku teenistusrelvad on:

- 1) tulirelv;
- 2) gaasirelv;
- 3) pneumorelv;
- 4) külmrelv;
- 5) elektrišokirelv.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 78³. Enesekaitsevahendid

(1) Enesekaitsevahendid on vahetu sunni kohaldamisel politseiametniku, muu korrakaitseorgani ametniku või teenistuslooma füüsilise ohutuse tagamiseks kasutatavad esemed.

(2) Politseiametniku enesekaitsevahendite loetelu ja enesekaitsevahenditele esitatavad nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 78⁴. Lahingumoon

Politsei, Kaitseväge ja seaduses sätestatud juhtudel muu korrakaitseorgani lahingumoon on:

- 1) kuni 40 mm läbimõõduga kild- ja fugassgranaat;
- 2) käest heidetav granaat;
- 3) pisaravoolust, suitsu-, heli-, valgus- või muud efekti või valuaistingut esilekutsuv granaat.

[RT I, 14.03.2023, 21- jõust. 15.03.2023]

§ 79. Käeraudade, jalaraudade, sidumisvahendi, rahustussärgi, -tooli ja -voodi kasutamine

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib isiku suhtes kasutada käeraudu, kui on alust arvata, et isik võib:

- 1) rünnata teist isikut, osutada korrakaitseorgani ametiisikule füüsilist vastupanu või kahjustada suure väärtusega varalist hüvet;
- 2) põgeneda või teda võidakse ebaseaduslikult vabastada, kui temalt on seaduse alusel võetud vabadus, või
- 3) ennast vigastada või enese tappa.

(2) Jalaraudu võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud alustel kasutada kahtlustatava, süüdistatava või süüdimõistetud suhtes, kellelt võib seaduse alusel võtta vabaduse või kellelt see on võetud seoses:

- 1) esimese astme vägivaldse kuriteo toimepanemisega;
- 2) kuriteo toimepanemisega, mille eest võib talle karistusena mõista eluaegse vangistuse, või
- 3) muu kuriteo toimepanemisega, kui käeraudade kasutamine ei ole eesmärgi saavutamiseks piisav.

(3) Kui käe- või jalaraudade kasutamine ei ole võimalik, võib politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud alustel kasutada sidumisvahendit, rahustussärki, -tooli või -voodit, kui see ei sea ohtu isiku elu, ei tekita talle kehavigastust ega põhjusta suurt füüsilist valu. Sidumisvahendi, rahustussärgi, -tooli või -voodi kasutamine ei tohi kesta üle ühe tunni järjest.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 79¹. Veekahuri kasutamine

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib kasutada kõrgendatud ohu tõrjumiseks veekahurit rahvahulga vastu, kui ohu tõrjumine muu vahetu sunni vahendiga, välja arvatud tulirelvaga, ei ole võimalik või ei ole õigel ajal võimalik, ning arvestusega, et veekahuri kasutamisel tehakse kõik võimalik, et sellega ei seataks ohtu muud kaalukat hüvet.

(2) Veekahuri kasutamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 80. Elektrišokirelva kasutamine

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib kasutada kõrgendatud ohu tõrjumiseks elektrišokirelva, kui ohu tõrjumine muu vahetu sunni vahendiga, välja arvatud tulirelvaga, ei ole võimalik või ei ole õigel ajal võimalik, ning arvestusega, et elektrišokirelva kasutamisel tehakse kõik võimalik, et sellega ei seataks ohtu muud kaalukat hüvet.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Politsei või muu pädev korrakaitseorgan võib kasutada isiku suhtes elektrišokirelva ainult tema ründamis-, vastupanu- või põgenemisvõimetuks muutmiseks juhul, kui seda eesmärki ei ole võimalik saavutada looma ega asja vastu elektrišokirelva kasutamisega ega muu vahetu sunni vahendiga, välja arvatud tulirelvaga, ning kui see on ühtlasi vajalik, et:

- 1) tõrjuda vahetu oht elule või kehalisele puutumatusetele;
- 2) tõkestada vahetult eelseisva või juba asetleidva esimese astme kuriteo toimepanemist;
- 3) pidada kinni esimese astme kuriteos kahtlustatav või süüdistatav või takistada tema põgenemist, kui temalt võib seaduse alusel võtta vabaduse või on see temalt seaduse alusel võetud, või
- 4) pidada kinni isik või takistada tema põgenemist, kui temalt võib kohtulahendi alusel võtta vabaduse või on see temalt kohtulahendi alusel võetud.

§ 81. Tulirelva kasutamine

(1) Politsei või seaduses sätestatud juhul muu korrakaitseorgan võib kasutada kõrgendatud ohu tõrjumiseks tulirelva, kui ohu tõrjumine muu vahetu sunni vahendiga ei ole võimalik või ei ole õigel ajal võimalik, ning arvestusega, et tulirelva kasutamisel tehakse kõik võimalik, et sellega ei seataks ohtu muud kaalukat hüvet.

(2) Politsei või muu pädev korrakaitseorgan võib kasutada isiku suhtes tulirelva ainult tema ründamis-, vastupanu- või põgenemisvõimetuks muutmiseks äärmise abinõuna juhul, kui seda eesmärki ei ole võimalik saavutada looma ega asja vastu tulirelva kasutamisega ega muu vahetu sunni vahendiga, ning kui see on ühtlasi vajalik, et:

- 1) tõrjuda vahetu oht elule või kehalisele puutumatusetele;
- 2) tõkestada vahetult eesseisva või juba asetleidva vägivaldse esimese astme kuriteo toimepanemist või sellise kuriteo toimepanemist, mille eest võib karistusena mõista eluaegse vangistuse;
- 3) pidada kinni kahtlustatav, süüdistatav või süüdimõistetud või takistada tema põgenemist, kui temalt võib seaduse alusel võtta vabaduse või on see temalt seaduse alusel võetud seoses esimese astme vägivaldse kuriteo toimepanemisega või kuriteo toimepanemisega, mille eest võib talle karistusena mõista eluaegse vangistuse.

§ 81¹. Lahingumoonaka kasutamine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet, Kaitsepolitseiamet või Kaitsevägi võib kasutada kõrgendatud ohu tõrjumiseks lahingumoonaka, kui ohu tõrjumine muu vahetu sunni vahendiga ei ole võimalik või ei ole õigel ajal võimalik, ning arvestusega, et lahingumoonaka kasutamisel tehakse kõik võimalik, et sellega ei seataks ohtu muud kaalukat hüve.

(2) Politsei- ja Piirivalveamet, Kaitsepolitseiamet või Kaitsevägi võib kasutada isiku suhtes lahingumoonaka ainult tema ründamis- või vastupanuvõimetuks muutmiseks äärmise abinõuna juhul, kui seda eesmärki ei ole võimalik saavutada looma ega asja vastu lahingumoonaka kasutamisega ega muu vahetu sunni vahendiga, ning kui see on ühtlasi vajalik, et:

- 1) tõrjuda vahetu oht elule;
- 2) tõkestada isiku tegevust riigi julgeolekut või põhiseaduslikku korda ähvardava vahetu ohu korral.

(3) Lahingumoonaka ei ole lubatud kasutada rahumeelsel avalikul kogunemisel rahvahulga vastu.

(4) Politsei- ja Piirivalveameti ning Kaitsepolitseiameti struktuuriüksused ja ametikohad, kellel on käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud meetme kohaldamise õigus, määrab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatud ei kohaldata käesoleva seaduse § 78⁴punkti 3 puhul.
[RT I, 14.03.2023, 21- jõust. 15.03.2023]

§ 81². Lõhkematerjali käitlemine ja nõuded lõhkamiskohale

(1) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori määratud struktuuriüksus võib käesoleva seaduse § 78¹punktis 10 nimetatud lõhkamisseadeldise valmistamiseks käidelda lõhkematerjali.

(2) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori määratud struktuuriüksuse poolt lõhkematerjali käitlemise korra ja nõuded lõhkamiskohale kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.
[RT I, 14.03.2023, 21- jõust. 15.03.2023]

6. peatükk Riigi korrakaitseülesande täitmisele kaasamine

§ 82. Muu isiku kui avaliku korra eest vastutava isiku kaasamine riigi korrakaitseülesande täitmisele korrakaitselepingu alusel

Valdkonna eest vastutav minister võib Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori ettepanekul ning eriseaduses määratletud alustel ja korras otsustada turvaettevõtja, mittetulundusühingu, mille põhikirjaliseks eesmärgiks on osalemine avaliku korra kaitsmisel, ja kohaliku omavalitsuse, millel on ametisse nimetatud korrakaitseametnik või moodustatud korrakaitseüksus, kaasamise korrakaitselepinguga politsei ülesannete täitmisel osalemiseks.

7. peatükk Riikliku järelevalve kulud

§ 83. Riikliku järelevalve meetme kulud

(1) Riikliku järelevalve meetme kohaldamisel toimunud asendustäitmise kulud nõuab asendustäitmist kohaldanud korrakaitseorgan avaliku korra eest vastutavalt isikult sisse asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud alustel ja korras.

(2) Kui käesoleva seaduse § 49 alusel läbi vaadatud vallasasja ei ole võimalik pärast läbivaatust tavapäraselt kasutada, hüvitab vallasasja läbi vaadanud korrakaitseorgan vallasasja või vallasasja tavapäraseks kasutamiseks taastamise maksumuse selle valdajale ning tasub vallasasja kohta võetud proovide, teostatud mõõtmiste ja tehtud või tellitud ekspertiisi kulud, samuti vallasasja hävitamise või tagastamisega seonduvad kulud. Kui proovi, mõõtmistulemuste või ekspertiisi kohaselt selgub, et vallasasi või selle kasutamine ei vasta seaduse ning selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele ja valdaja oli sellest teadlik või pidi sellest teadlik olema, siis võib korrakaitseorgan otsustada mitte hüvitada vallasasja maksumust valdajale ning nõuda valdajalt proovi võtmise, mõõtmise ja ekspertiisi tegemise ning vallasasja hävitamise või tagastamisega seonduvate põhjendatud ja dokumentaalselt tõendatud kulude hüvitamist.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Käesoleva seaduse § 51 kohaselt valduse läbi vaadanud korrakaitseorgan tasub võetud proovi, samuti teostatud mõõtmise ja tehtud või tellitud ekspertiisi kulud. Kui proovi-, mõõtmistulemuste või ekspertiisi kohaselt selgub, et valdus või selle kasutamine ei vasta seaduse ning selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele ja valdaja oli sellest teadlik või pidi sellest teadlik olema, siis võib korrakaitseorgan nõuda valdajalt proovi võtmise, mõõtmise ja ekspertiisi tegemise põhjendatud ja dokumentaalselt tõendatud kulude hüvitamist.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Sundtoomisega tekkinud kulud hüvitab sundtoomist taotlenud korrakaitseorgan.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) Vahetu sunni kohaldamisega tekkinud kulud hüvitab vahetu sunni kohaldamist taotlenud korrakaitseorgan.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(6) Riikliku järelevalve käigus sundtoomisega ja vahetu sunni kohaldamisega tekkinud kulude ulatuse, arvestamise ja hüvitamise korra võib kehtestada [Vabariigi Valitsusmäärusega](#).
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

8. peatükk Rakendussäte

§ 84. Seaduse jõustumine ja rakendamine

(1) Käesoleva seaduse jõustumise aeg ja rakenduskord kehtestatakse eraldi seadusega.
[RT I, 31.12.2014, 2- jõust. 10.01.2015]

(2) Enne käesoleva lõike jõustumist käesoleva seaduse § 55 punkti 5 alusel kehtinud kohaliku omavalitsuse üksuste poolt antud õigusaktid loetakse kehtetuks.
[RT I, 31.12.2014, 2- jõust. 10.01.2015]